Leonhard Stejneger 1871.

D-2

Ornithologiske Bemærkninger

til

Norges Fauna.

Af

Robert Collett.

Separat-aftryk af Nyt Mag. f. Naturv. XVIII p. 161–224.

(Indberetning til det academiske Collegium ved det Kongelige Frederiks Universitet.)

CHRISTIANIA.
JOHAN DAHL.
Trykt i J. Chr. Gundersens Bogtrykkeri.
1871.

Ornithologiske Bemærkninger til Norges Fauna,

af

Robert Collett.

For i zoologisk Retning at undersøge Øerne udenfor Trondhjemsfjorden foretog jeg Sommeren 1870 en Reise til disse Egne, hvorunder fornemmelig toges Ophold paa de største af Øerne, Hitteren og Frøien ($63\frac{1}{2}$ ° N. B.). Det var min Hensigt under denne Reise at gjøre fornemmelig Vertebratfaunaen til Gjenstand for mine Undersøgelser, og jeg søgte for Fuglenes Vedkommende især at erholde Kundskab om deres Udseende i de forskjellige Dragter og Aldre, hvorhos jeg samtidigt søgte at forskaffe det zoologiske Musæum Individer af saadanne Dun- og Ungfugle, som manglede i dettes Samlinger. Af denne Grund paabegyndtes Reisen allerede den 4de Juni, og foretoges overland gjennem Gudbrandsdalen og over Dovre; paa det sidstnævnte Sted anvendtes et Par Dage til Excursioner, fornemmelig omkring Fokstuen, hvor de nærliggende udstrakte Myrstrækninger og Høifjelde frembyde en usædvanlig Rigdom paa Repræsentanter for vor alpine Fauna. Fra Hitteren og Frøien gjordes en Udflugt til de yderstliggende Øer af Fiskeværet Sulen.

Den største Del af Hitteren, (hvis hele Areal er over 9 □ Mile), er ligesom hele Frøien og Smølen blottet for Skov. Hele Øens Indre og den største Del af Nordsiden

bestaar saaledes næsten udelukkende af Myr- og Fjeldgrund, der hist og her hæver sig til en Høide af noget over 500′ o. H. Paa Øens søndre Side findes derimod sammenhængende Furuskove, medens Løvskove, selv af Birk, ere yderst sparsomme. I disse skovbevoxede Dele have Hjortene sit fornemste Tilhold, og her have de, understøttede af de seneste Aars totale Fredlysning, kunnet formere sig i Ro, og de udgjøre for Tiden en Stand, der alene paa denne Ø anslaaes til omtrent 1,000 Individer.

Saavel paa de større Øer, som paa de omkringliggende lave Holmer frembyder Vegetationen en ikke ubetydelig Lighed med Høifjeldets, og Arter som *Saxifraga oppositifolia* og *aizoides*, *Alchemilla alpina*, *Bartsia alpina*, *Saussurea alpina*, *Betula nana*, *Tofieldia borealis*, *Arctostaphylos alpina*, *Thalictrum alpinum*, *Rhodiola rosea*, *Draba incana* o. fl. forekom umiddelbart i Havets Niveau.

Den forholdsvis faatallige og fattige Befolkning bor hovedsagelig rundt Kysterne, og nærer sig saagodtsom udelukkende af Fiskeri; enkelte drive ligeledes som Binæring Jagt, og *Lutra vulgaris*, *Callocephalus vitulinus* og *Phoca barbata* skydes i stort Antal rundt alle Øer og Holmer, fornemmelig ud mod Havet og i Øgruppens nordre Del.

Fra disse Øer fortsattes Reisen over Bergen (i hvis Musæum nylig var indlemmet et fortrinligt præpareret Individ af *Alopias vulpes*, Cuv., der blev fanget ved de bergenske Kyster i 1868) og Voss til Filefjeld, hvor jeg, ligesom senere i Valders, anvendte nogen Tid til Excursioner; disse Dele af vort Lands Høifjelde kunne dog ikke paa langt nær frembyde en saadan Afvexling og Rigdom paa Dyr- og Planteformer, som Dovre. Som

Ledsager paa den første Del af Reisen havde jeg Stud. Théel fra Upsala.

De nedenfor meddelte Bemærkninger, der hovedsagelig vedrøre Dun- eller Ungfuglenes Dragter, (hvad de nyere Systematikere opføre under Navnet Neossologi), samt afvigende eller tilfældigt varierende Former, ere kun for en Del knyttede til Observationer under den ovenfor nævnte Reise, men ogsaa til andre, i de forskjellige Aar foretagne mindre Reiser og Excursioner i Landets sydlige Dele. En Del ere ligeledes fremgaaede af Undersøgelser i forskjellige af Landets Musæer og Privatsamlinger, fornemmelig dog Universitetets zoologiske Musæum, ligesom der findes adskillige Bidrag fra forskjellige Mænd i Landet, der have gjort enkelte Egne til Gjenstand for nøiere Undersøgelser, og som have stillet til min Raadighed de gjorte Observationer. Bemærkninger af udelukkende geographisk Natur ere paa dette Sted næsten ganske forbigaaede.

Turdus iliacus, Lin. 2 Albinos fangedes i Oktober 1864 ved Christiania, begge blegrøde med de normale Pletter svagt fremtrædende. Af *T. musicus* ere disse Albinos her i Landet ulige sjeldnere end af *iliacus*, hvoraf Individer opbevares i de fleste Musæer.

Turdus pilaris, Lin. Af de talrige tilfældigt varierende Former, hvoraf Individer opbevares i de fleste af Landets Musæer, kunne 2 fra Univ. Mus. omtales nærmere. Det ene frembyder en ufuldstændig Melanismus; Oversiden er kun ubetydeligt mørkere end hos den normalt farvede, medens Underlivet er sort med lysere Fjærkanter, som paa Hals og Bryst ere smalere og gulbrune, paa Resten af Underlivet hvide. Vingernes

undre Dækfjær ere graasorte med smale hvidagtige Kanter; Halens undre Dækfjær sorte med rødgraa Spidser, Fødderne mørkbrune. Dette Individ, der er en Han, fandtes ved Christiania i Decbr. 1862.

Det andet, der er en ufuldstændig Albino, blev fanget i Søndfjord i Bergens Stift i Sept. 1867, og af Cand. Landmark afgivet til Musæet. Hele Fuglen mindre end den normale; Overnæbbets L. fra Næseborenes Fremkant 12^{mm}. Hele Oversiden blegt olivenbrun med gulagtigt Anstrøg paa Overgumpen, og graabrune Skuldre, Ryg og Halefjær. Issen har kun utydelige Pletter. Undersiden har de normale Tegninger, men Pletterne ere graabrune istedetfor sorte, nedtil med stærkt rødligt Anstrøg. Fødderne blegt rødgule. Næbbet lyst hornfarvet.

Paa træløse Steder i de vestlige Dele, saasom paa Jæderen, ruger den ofte umiddelbart paa Marken, hvilket i Regelen ogsaa i disse Egne er Tilfældet med *T. iliacus, Merula* og *torquatus.*

Turdus Merula, Lin. Et Individ med hvidspraglet Hoved fangedes i Søndfjord Oktober 1870, og afgaves til Bergens Musæum; et lignende Individ fra det samme Sted, fanget i Oktober 1864, opbevares paa Univ. Mus.

Turdus torquatus, Lin. I Landets vestlige Dele synes denne Art helst at ruge paa Marken, i de østlige Fjeldegne helst i lave Træer eller Buske. 22de Juni 1863 fandtes paa Hemsedalsfjeld i Hallingdal Rede i en ung Gran 4′ fra Marken; de 4 noget rugede Æg havde store brune og violette Pletter paa den blaalige, med utydeligt grønt anstrøgne Bundfarve. Længden varierede fra $29\frac{1}{4}$—20^{mm}, Bredden fra 21—22^{mm}. Inderst var

Redet som hos *T. pilaris* belagt med fine Straa, udvendigt som hos *T. musicus* beklædt med grove Pinde. I Birkeregionen paa Fjeldene ruger den gjerne i Birketræerne.

En noget over halvvoxen Unge, skudt paa Neverfjeldved Lillehammer 21de Juni 1870, og af Cand. Landmark afgivet til Univ. Mus., var 230^{mm} lang og havde endnu Næbknolden vedsiddende. Overnæbbets Længde fra Næseborene er 10^{mm}; Farven sort, oventil med smale rustbrune Kanter; Underlivet har hvide og gulagtige Pletter og Tverstreger. Halens undre Dækfjær ere sorte med en større hvid Plet i Midten og brune Kanter. Skulderfjærene og de øvre Vingedækfjær have en graagul Streg langs Spolen; de mellemste Vingefjær og de ydre Dækfjær ere bredt kantede med graagult.

Omtrent samme Farve havde en fuldkommen udvoxet Unge, som var fløjet mod Telegraftraaden paa Filefjeld 9de Juli 1870. Dog ere Kanterne paa de mellemste Vingefjær og de ydre Dækfjær blevne mørkere rødgraa, ligesom Issen er mere ensfarvet brun. Foruden i de vestlige Kystegne er den funden overvintrende ogsaa i Landets indre Dele, saasom i Ørkedalen (Nissen) og i Vang i Valders (Printz).

Cinclus aquaticus, Bechst. Saaes yderst talrigt i afvigte Sommer ved alle de vestlige Kysters Elve, men ikke paa de udenfor liggende Øer, hvor de dog vise sig paa deres Streiftog om Vinteren. I Lærdal kaldtes den Tussefugl; i et Par aabnede Individer fandtes ventriculus fyldt med Phryganélarver, Brudstykker af Bembidier, samt diverse mindre Crustaceer.

Dens normale Rugetid er omkring Midten af Mai,

paa Fjeldene har jeg fundet Unger i Redet endnu i Slutningen af Juli, medens Distriktslæge Printz i Valders har fundet Æg allerede 30te April. Hos Ungerne strækker det hvide Felt sig over Legemets hele Underside og trænges efterhaanden fremover, men er overalt dog tæt spraglet med sort; lysest er Struben, der dog altid har mørke smale Fjærkanter.

Regulus cristatus, Willoughby. I Ryfylke ovenfor Stavanger, hvor Granen mangler, har Adjunkt Bahr fundet dens Rede i en tæt Birkebusk. Et Rede, fundet paa Romerike, ovenfor Christiania, laa yderst paa en Grangren, men ikke synderlig høit fra Marken; Æggene fra dette Rede ere 12—13^{mm} lange, 10—11^{mm} brede; Farven er smudsig hvid med utydelige mørkere Skygninger.

Lusciola Phoenicurus, Lin. Ruger lige op i Birkebeltet; et Rede, som laa under en Trærod i Drivdalen paa Dovre 10de Juni 1870, havde 9 Æg, næsten friske; undertiden findes alle Æg besrtøede med smaa rødbrune Prikker.

Vaaren 1869 var den hyppig i Christiania Omegn allerede 18de April, medens den ellers næsten aldrig viser sig før i Maanedens Slutning; om Høsten saaes den sidste 6te Oktober.

Lusciola suecica, Lin. Synes aarlig at udbrede sig videre paa de sydlige Høifjelde; i stort Antal fandtes den overalt i Saliceterne, samt hist og her ogsaa i Birkeskovene paa Dovres sydlige Afhældning under Opreisen i Juni d. A., fornemmelig i Myrerne omkring Fokstuen. Samtidigt blev den funden rugende af Cand. Landmark i Birkebeltet lige ovenfor Lillehammer ved Mjøsens Nordende; sandsynligvis ruger den overalt i de gudbrandsdalske Høifjelde. Langt sparsommere end paa Dovre

fandtes den i Juli Maaned paa Filefjeld. Paa de sydlige Fjelde lægger den sine Æg imod Slutningen af Juni.

Over Lavlandet synes Trækket at gaa yderst hurtigt for sig, og blot enkelte Individer træffes her fra og til, men neppe nogetsteds aarlig paa det samme Sted, og sjeldnere om Høsten, end om Vaaren. I Mai 1867 bleve 3 Hanner skudte ved Christiania.

Accentor modularis, Koch. Forsøger undertiden at overvintre i Landets vestlige Dele; et Individ blev saaledes fanget i Surendalen 14de Dec. 1868, og opbevaret af G. Brandt.

Paa Fjeldsiderne ruger den endnu i Naaletræernes yderste Grændse; saaledes bemærkedes den hyppigt paa Hemsedalsfjeldet i Hallingdal i de øverste Naaleskove 22de Juni 1863. Rederne bygges hovedsagelig af *Polythricum commune*, og lægges helst i smaa Ener- eller Granbuske; i et Rede fundet ved Christiania 4de Mai 1864 varierede Æggenes Længde fra $18^1/_4$—$19^1/_4{}^{mm}$, Bredden fra 14—$14^3/_4{}^{mm}$. I Søndfjord fandtes et Rede af Cand. Landm. 27de Maj 1865, der laa ovenpaa en afhuggen Stubbe af *Alnus incana*, var stort, og udvendig som et Rede af en *Turdus*, og indvendig istedetfor med Mos belagt med et tykt Lag hvide Haar.

Sylvia atricapilla, Briss. Forek. undertiden ovenfor Naaletrægrændsen paa Fjeldene, og er af flere Forfattere anførte som bem. paa Fjeldsiderne af Dovre. I de sidste Aar er her et Individ fældet ved Vaarstien i Juli 1866 af Stud. Théel.

Phyllopneuste abietina, Nilss. Bemærkedes talrigt saavel i Birke- som Fyrreskovene paa Hitteren i Juni 1870, medens den paa de fleste Steder langs Vestkysten hører til de mindre hyppige Arter.

Redet lægges helst under en Trærod i en aaben Bakke, og bygges som hos *P. Trochilus* lukkede oventil; i et den 11te Juni 1867 ved Drammen fundet Rede havde de 5 friske Æg en Længde af $16^3/_4$—17^{mm}, Bredden $12^3/_4{}^{mm}$; hos et ved Chra. 3die Juni 1866 fundet Rede vare de 7 friske Æg 15—$15^1/_2{}^{mm}$, Bredden 12^{mm}. Af Udseende ere de lette at skille fra *Trochilus* ved sine mørkt rødbrune, næsten sorte Pletter; Pletternes Størrelse er ikke afgjørende, idet *Trochilus* ofte har dem langt større end *abietina;* Farven er derimod stedse hos den sidste mørkere, næsten sort.

En Efternøler blev indleveret til Univ. Mus. fra Chra. Omegn 16de Nov. 1866.

Parus major, Lin. Ikke sjelden ere Individer bemærkede, hvis Næbspidser have krydset hinanden ligesom hos *Loxia.*

Saavel hos denne, som hos flere andre *Parus*-Arter, (f. Ex. *P. borealis, cristatus* og *palustris)* antager Hunnen under Rugetiden fuldkommen en Unges Stemme og Væsen; den lader sig føde af Hannen, medens den zittrer med Vingerne og skriger fuldkommen paa samme Maade, som den fuldvoxne Unge, som den herunder i Afstand ligner i en paafaldende Grad. Saadanne Individer, der for en Tid have forladt sit Rede, træffes jevnligt i den første Halvdel af Mai. I et ved Christiania Vaaren 1866 fundet Rede vare alle 7 Æg hvide uplettede.

Parus borealis, De Selys Longch. Fandtes ligesom *P. cristatus* hyppigt i Fyrre- og Birkeskovene paa Hitteren i Juni 1870, medens begge høre til Vestlandets mindre hyppige Arter.

Rederne skille sig i Almindelighed fra dem hos *P. palustris* derved, at de i Regelen ligge i Hulninger,

som ere forarbeidede af Fuglene selv, ligesom Trevlerne af den indenfor Barken liggende Bast udgjør Redets Hovedbestanddel. Æggene ere hos begge Arter neppe til at adskille.

Parus sibericus, Grel. Den 19de August 1866 fandtes denne i stort Antal i de øverste Fyrreskove i Jotunfjeldene, hvor de streifede om flokkevis, og herunder besøgte Birkeregionen, der dog i Landets sydlige Dele ligger ovenfor deres egentlige Tilhold. Samtlige skudte Individer vare netop i Fældningen, og havde allerede for en Del skiftet. De vare yderst lidet sky; deres Væsen lignede *Parus borealis*, men de forholdt sig mere tyste, og Lokketonen var let at adskille fra de øvrige Arters.

Parus cristatus, Lin. Af alle Arter lægger denne det færreste Antal Æg, idet disse neppe nogensinde ere flere end 6, men i Regelen blot 5. Ligesom *P. borealis* udhuler den selv sin Redeplads i tørraadne Stubber; fra et Rede ved Christiania 17de Mai 1866 varierede de 5 noget rugede Æg i Længde fra $16^1/_2$—17^{mm}, Bredden fra 12—$12^1/_4{}^{mm}$.

Orites caudatus, Lin. Ruger ikke sjelden i de høieste Naaleskove paa Fjeldsiderne; et Par med bøiede Halefjær bemærkedes i de øverste Furutræer i Opdal 6te Juni 1870. Til Universitetets Musæum blev i 1868 nedsendt et Rede fra Dovre.

Langs Vestkysten forek. den ikke talrigt; en hel Familie bemærkedes i Juli 1870 i Voss, og de fuldkommen udvoxede Unger havde Halen allerede 97^{mm} lang, Vingen 57^{mm}. Ryggen var mørkt graabrun med ubetydeligt hvidt ovenfor hver Skulder, Isse og Strube hvid, Kinderne bag Øinene og hele Halsryggen graabrun.

Certhia familiaris, Lin. Der findes 2 tilsyneladende constante Varieteter af Reder og Æg. De Reder, der ere byggede af tørre Smaakviste og Straa, have korte og runde Æg; (i de i Omegnen af Christiania undersøgte Tilfælde har den gjennemsnitlige Størrelse af denne Form været $15\frac{1}{2}$ og 12^{mm}), medens hine Reder, der ere blødt udfodrede med en Mængde Fjær, have lange og forholdsvis smale Æg (gjennemsnitlig $16\frac{1}{2}$ og 12^{mm}). Denne Forskjel, der allerede er nævnt i Naumannia I, II. p. 49, synes, hvis den viser sig constant, at begrunde tilsvarende Afvigelser hos Fuglene, muligens en Aldersforskjel, hvorom endnu Observationer mangle.

Sitta europaea, Lin. Lægger i Regelen sine Æg i den første Halvdel af Mai, undertiden allerede i Slutningen af April. Redet har i de i Omegnen af Christiania undersøgte Tilfælde bestaaet udelukkende af den fine ydre Furubark, der i store Masser er ophobet ovenpaa et ubetydeligt Underlag af Ler.

Hirundo urbica, Lin. I og ovenfor Birkebeltet paa Fjeldene ruger denne Art (foruden paa Sæterhusene) tillige colonivis i de steile Fjeldvægge, saasom i Stugunaaset og flere andre Fjeldvægge paa Filefjeld, Hugakollen i Valders, Kvamenaaset i Øie, Blaahøerne og paa andre Fjelde paa Dovre, og idethele paa de fleste Steder, hvor steile Fjeldvægge findes i Nærheden af de beboede Dalfører; *H. riparia* graver i disse Høider sine horizontale Gange i Sæterhusenes Tørvtage, medens *H. rustica* lægger sit Rede ovenpaa de lave Bjælker i Sæterfjosene, indtil blot 3′ over Gulvet.

Hirundo rustica, Lin. Opholdt sig i 1867 længere i Landet end ellers, og Flokke bleve observerede gjentagne Gange i den første Halvdel af Oktober, saavel

i Landets sydøstlige Dele, som helt op ved Levanger. Efternølere ere bemærkede ved Stavanger 8de November 1866 (Landm.), i Surendal 3die Nov 1868 (Brandt).

Motacilla alba, Lin. I 1869 vare de ankomne til flere Steder omkring Christiania allerede 23de Marts. En Efternøler saaes 11te December 1866.

β Yarellii, Gould. *lugubris*, Temm. synes sporadisk at vise sig i Landets sydlige og vestlige Dele. Et Individ blev gjentagne Gange observeret Sommeren 1866 i Fjelddalen Aaseral i Christiansands Stift af Sognepr. Schübeler; ved Christiania, hvor allerede i 1859 et Individ er bemærket af Prof. Esmark, er den af Forstassistent Feragen bemærket saavel i 1867, som 1868, begge Aar paa det samme Sted, og har uden Tvivl været det samme Individ. Ved Bergen bemærkedes et Individ i Mai 1869 af Gross. Friele.

Anthus rupestris, Nilss. Viser sig sjelden langt ind i de dybere Fjordbunde; ved Christianiafjordens Bund holdt sig en liden Flok i September 1870.

Et Individ med fuldkommen uplettet Underliv skjødes paa Hvaløerne 3die Juni 1865.

Anthus pratensis, Bechst. Yderst talrig paa alle de større Øer og Holmer udenfor Trondhjemsfjorden i Selskab med *A. rupestris*, og havde flyvedygtige Unger 25de Juni.

Corydalla Richardi, Vieill. Foruden det ved Frederikshald i 1843 skudte Individ, hvis Næbryg maaler 14^{mm}, Afstanden fra Næseborene til Næbspidsen 11^{mm}, Tarsen 31^{mm}, Mellemtaaen $26\frac{1}{2}^{mm}$, Bagtaaen 14 + 16^{mm}), blev en Han skudt i Omegnen af Christiania af Cand. Landmark 24de Okt. 1868, og afgivet til Univ. Mus. Dette

Indiv. sad paa Marken og fløi op med en ubekjendt Lyd, der vedblev, efterat den var vingeskudt. Næbryggen maaler her 13mm, Afstanden fra Næseborene til Næbspidsen 10mm, Tarsen 30mm, Mellemtaaen 26mm, Bagtaaen 12 + 21mm. Farven normal Høstdragt.

Emberiza citrinella, Lin. Uagtet denne Arts store Udbredelse i Landet vides dens Rede kun yderst sjeldent fundet frit i Buske; 24de Juni 1866 fandtes et saadant ved Christiania, 1′ fra Marken, i en vild *Ribes Grossul.;* 21de Mai 1863 fandt Dr. Printz i Valders et andet 2′ fra Marken, i en ung Gran. Ikke sjelden har den allerede lagt sine Æg i April.

En Varietet, „*vitta malari lata ferruginea*," blev skudt af Prof. Lovén paa Sorøen i Finmarken 1 Mai 1837 (cfr. Sundev. Vet. Ak. Handl. 1840 p. 55). Paa Univ. Mus. findes et Indiv. fra Christiania 1857, hvis Halefjær have hvide Tverbaand.

En ensfarvet bleggul Albino observeredes af Forf. i Omegnen af Chra. 30te Okt. 1870.

Plectrophanes lapponica, Lin. Ligesom det er Tilfældet med et ikke ringe Antal af egentlig arctiske Former, der normalt bebo Egnene ovenfor Polarcirkelen, har denne Art paa Dovre (62° N. B.) fundet et Rugested, der frembyder omtrent de samme Betingelser for dens Trivsel, som hine nordlige Dele, fra hvilke den er skilt ved et flere Breddegrader bredt Belte. Allerede Sommeren 1861 blev et Individ skudt ved Fokstuen af Conserv. Siebke; i 1864 fandt Forstmester Barth sammesteds et rugende Par. Under Opholdet her i afvigte Sommer fandtes den rugende i ikke ubetydeligt Antal paa en enkelt, af *Juniperus* og Saliceter bevoxet Stræk-

ning søndenfor Fokstuen, og Hannerne steg syngende op og sænkede sig med zittrende Vinger, ligesom *Anthus arboreus,* ned i Toppen af en Busk, overalt hvor man vendte sig hen. Et Rede, som fandtes under en Dvergbirk, var bygget af fine Straa, fornemmelig *Festuca ovina*, og indvendig belagt med enkelte smaa Andefjær; det indeholdt den 9de Juni 6 klare Æg, hvis Længde varierede fra 21—23^{mm}; Bredden var hos alle $15\frac{1}{2}$^{mm}. Bundfarven var graagrøn uden Glands, og de graabrune smaa Pletter og brunsorte Snirkler vare strøede jevnt ud over det hele Æg; et af Æggene manglede ganske de sorte Snirkler. Af Form vare de eiendommelig tilspidsede i den tyndere Ende.

2 halvvoxne Unger, skudte af Prof. Esmark i Aug. 1866 i Østfinmarken, havde endnu dunlignende Fjær (Bistraalerne ikke sammenhængende); Halen (21^{mm}) var 15^{mm} længere end Vingen, der var 60^{mm}, Overnæbbet fra Næseborene 6 ^{mm}, Tarsen 21^{mm}, Mellemtaaen 17^{mm}, Bagtaaen 8 + $8\frac{1}{2}$^{mm}. Alle øvre Legemsdele tilligemed de lange Skulderfjære samt Overgumpen ere sorte med brede gulbrune Kanter; de Gamles Nakkebaand kan blot paa det ene Individ spores som en Stribe, der er ubetydeligt lysere end de omkringliggende Dele. Struben er hvidgraa, Brystet gulgraat med brunlige Pletter, Underlivet hvidagtigt, paa et af Individerne med gulagtig Anstrygning og tydelige Pletter paa Siderne; Vingedækfjærene ere brune, Vingefjærene og de længste Dækfjærs Spidser bredt hvidkantede, Næbbet brunsort, Fødderne hvidgule.

Pyrgita domestica, Lin. Af Varieteter blandt Æggene forekommer ikke sjelden en, hvor alle Pletter ere samlede til et eneste sortagtigt Felt i den tykkere Ende, hvorimod den modsatte er glindsende hvid og

uplettet. Undertiden findes et Par, yderst sjelden alle Æg i et Rede farvede paa denne Maade. Af og til ere Exemplarer fundne, der er helt hvide. I Land har Dr. Printz fundet det første Æg i et Rede den 7de August (1860).

Ved Stavanger er en Albino bemærket Sommeren 1869 (Bahr); 2 sorte Individer ere observerede i Molde Marts 1863, og det ene, en Hun fanget (Brandt).

Fringilla montifringilla, Lin. Endnu 7de Juli fandtes et Rede i Voss i Bergen Stift med friske Æg; Redet, der laa lavt i en ung Gran (i den eneste Granskov i dette Stift), var bygget næsten udelukkende af *Usnea barbata*.

Chlorospiza chloris, Lin. Overvintrer aarlig enkelt- eller flokkevis i de sydlige Kysttrakter op til Trondhjemsfjorden. Paa Næs Jernværk opbevares et i Omegnen skudt Individ, der er jevnt askegraat overalt.

Linota flavirostris, Lin. Ruger hyppigt langs Landets vestlige Kyster, hvor den er bemærket aarlig paa de fleste Steder. Paa Hitteren og Frøjen fandtes den fra Midten af Juni hyppigt i smaa Selskaber, der bestode af de Gamle og de allerede voxne Unger; Rugetiden maa falde yderst tidligt, muligens allerede i April. Efterat Ungerne ere udvoxede, streifer den vidt omkring, og besøger herunder de yderste Øer, hvor der ikke findes en Busk eller et Træ.

Acanthis linaria, Lin. Enkelte Par forblive næsten aarlig tilbage i de lavereliggende Dele, som det synes, uden at ville forplante sig. I afvigte Sommer fandtes saaledes i Midten af Juli smaa Selskaber saavel i de lavere Dele af Voss, som i Valders og Land lige ned til

Randsfjorden. I visse Aar finder dette Sted i større Udstrækning; i 1863 opholdt sig store Skarer hele Sommeren over i Omegnen af Christiania og paa andre Steder i de sydlige Lavlande (f. Ex. ved Kragerø); hos alle herunder fældede Individer viste Testes sig uudviklede og Ovarierne næsten tomme. Grunden til dette afvigende Forhold hos denne fuldkomne alpinske Art turde muligens have været de i dette Aar optrædende store Masser af forskjellige Insektlarver. I 1868 holdt de sig atter i store Flokke hele Sommeren over i Omegnen af Christiania.

Blandt nogle saadanne i Juli 1863 ved Christiania af Cand. Hvoslef skudte Individer opbevares 2 Hanner og 1 Hun paa Univ. Mus. Disse have alle en særegen Dragt, der i ikke ubetydelig Grad afviger fra den normale Sommerdragt. Farven er nemlig væsentlig mørkere og næsten uden rødt; Hovedet oventil og Halsryggen ere mørkt graabrune med lysere Pletter; hos et Individ ere Issens Pletter smaa og utydelige, hvorved denne bliver næsten ensfarvet brunsort. Hele Ryggen og Overgumpen brunsort med smale graahvide Kanter, Skuldrene og de øvre Haledækfjær graabrune med brede mat gulbrune Kanter. Vingernes Tverbaand lyst rustfarvede; Struben graaagtig uplettet, hos et Individ neppe forskjellig fra sine Omgivelser; over Øretrakten findes en større brunlig Plet. Hele Underlivet smudsig mørkgraat med brunlige Pletter, der især staa tæt paa Bryst og Sider, og kunne spores lige ud paa de undre Haledækfjær. Halefjærenes Kanter lyst graabrune, Overnæbbet brunligt, Undernæbbet blegere.

Acanthis Spinus, Lin. Ruger saavel om Sommeren, som om Vaaren, hvilket stemmer overens med denne Arts omstreifende Natur. Helst ruger den muligens i

Midten af April (i 1863, da den forekom i stort Antal overalt i det Søndenfjeldske, fandtes friske Æg 5te April, udfløine Unger 17de Mai) men ofte langt senere, lige ud i Juni. Rederne ligge helst i smaa Ener- eller Granbuske, sjeldnere paa de lavere Grene af et større Naaletræ. Udvendig er det bygget af tørre fine Grankviste, hvis Naale ere affaldne; indvendig er det tæt belagt med Uld af *Salix pentandra*, eller Fnokkene af fjorgamle *Synanthereae*, især *Carlina vulgaris* og *Cirsium*-Arter. Fra et Rede, fundet 5te Mai 1866 ved Christiania, varierede de 5 Æg i Længde fra $16\frac{1}{2}$—17^{mm}, medens Bredden hos alle var 13^{mm}. Bundfarven er næsten hvid, Pletterne smaa, de fleste lyst leverbrune, enkelte næsten sorte.

Om Sommeren er dens Næring for en væsentlig Del animalsk, og den efterstræber ivrigt Bladlus i Frugttræerne og andetsteds.

Corythus Enucleator, Lin. Udstrækker ikke i alle Aar sine Tog til Landets vestligste Kysttrakter; i 1869 var den dog hyppig saavel ved Stavanger (Bahr), som ved Bergen (Koren).

Hos et Par i November 1864 ved Christiania indfangne Individer, der holdtes levende i 2 Aar, havde Dragten i denne Tid ikke undergaaet synderlig Forandring. Hannen var dog bleven mere gul; Fældningen foregik uregelmæssigt; det ene Aar varede den for Hannens Vedkommende i hele Juni, Juli og August, det andet Aar i Juli August og den første Halvdel af September. 21de Juni 1866 lagde Hunnen et Æg, 23de Juni det andet og sidste, uden dog at ville udruge dem; Æggenes Udseende og Størrelse fuldkommen normal; under denne Tid viste

Hannen sin Drift til Redebygning ved at tage Straa eller Haar i Næbbet og sætte Vingerne i en zittrende Bevægelse.

Pyrrhula vulgaris, Temm. Ruger i de fleste af Landets Naaleskove, selv lige inde ved de beboede Steder, men iagttager stedse en overordentlig Forsigtighed, og lader sjelden en Lyd høre fra Begyndelsen af Mai af, og hele Sommeren udover.

Om Vinteren nærer den sig i Haverne af Frøene af *Sorbus Auc.*, *Acer platanoides*, *Fraxinus*, *Symphoricarpus*, *Rubus idaeus*, *Syringa*, *Amelanchier* o. a. Buske og Træer.

Ungernes Fældning kan foregaa temmelig sent om Høsten, og endnu i den første Halvdel af November findes jevnlig Individer med graabrun Isse og gulgraat Underliv.

Loxia pityopsittacus, Bechst. Fandtes i Juli 1870 af Hr. Friele paa Stordøen udenfor Hardanger, hvor den antoges at have ruget.

Loxia curvirostra, Lin. Gaar paa Fjeldsiderne op saalangt Granen voxer; saaes i Juli 1870 i den øverste Granskov ved Øilo i Valders.

Coccothraustes vulgaris, Briss. Et enkelt Individ af denne Art, der ikke siden 1853 har vist sig i Christiania Omegn, opholdt sig i Slotsparken fra Januar til April 1868, indfandt sig atter i de samme Træer i Februar og Marts 1869, og har endelig fra November af 1870 holdt sig paa det samme Sted; muligens har det altid været det samme Individ. Den lever her fornemmelig af Frøene af *Prunus Padus*.

Sturnus vulgaris, Lin. Enkelte Individer observeres jevnlig om Vinteren i Landets sydlige Dele. I Slutningen af Januar 1868 holdt sig flere Flokke i Val-

ders, og flere Individer bleve af Distriktslæge Printz bemærkede saavel høit oppe i Vang, som nede i Slidre.

Af Albinos opbevares i Bergens Musæum et, der er blaagraat med hvide Spetter; et andet er ensfarvet gulagtigt. Begge ere skudte i Omegnen.

Corvus Monedula, Lin. Mod Nord er den hyppig endnu ved Levanger og i Indherred, dog neppe aarlig paa det samme Sted.

Corvus Cornix, Lin. Er langs Vestkysten ubetinget den største Skadefugl. Utallige Reder af Ænder, Edderfugle og forskjellige Vadere gaa aarlig ved dem tilgrunde; under Opholdet paa Hitteren og de omkringliggende Øer i Juni Maaned 1870 fandtes jevnlig Skaller af *Somateria*, *Hæmatopus* osv. strøede omkring paa Holmerne som Mærke efter deres Plyndringer. Dens Udryddelse burde i Kystdistrikterne opmuntres ved en ubetydelig Præmie, der visselig vilde medføre en større reel Nytte, end den, der er fastsat for *Astur palumbarius*, da i dette Tilfælde ingen Forvexling vilde finde Sted.

Pica caudata, Briss. Langs Vestkystens træløse Egne, (saasom paa Jæderen) og paa de flade Kystøer (saasom Smølen, Frøien etc.) bygges Redet under Tagene, eller ogsaa i enkeltstaaende Smaabuske.

Ikke sjelden findes Æg, ofte flere i samme Rede, hvis Pletter ere alle samlede til et sammenløbent brunligt Felt i den tykkere Ende, medens den anden er hvid, uplettet. Deres Størrelse er forresten normal.

En Albino, hvoraf jevnlig Individer bemærkes, undertiden flere af samme Kuld, er i September 1868 bemærket i Søgne Sogn ved Christiansand (Clausen).

Nucifraga Caryocatactes, Lin. I en ved Christiania 16de April 1870 skudt Hun fandtes et fuldbaaret

Æg, hvis Kalkskal allerede var tæt bestrøet med de normale rødbrune Pletter, hvilke hos dette Individ vare ganske smaa. Ventriculus indeholdt halve og fjerdedels Frø af *Corylus* og *Quercus* tilligemed Brudstykker af Skallerne, foruden en Mængde Skaller af forskjellige *Helices*.

En mindre Udvandring af denne Art fandt Sted i det Trondhjemske Høsten 1868; ligeledes viste den sig samme Aar ved Bergen (Friele).

Perisoreus infaustus, Lin. Ruger i stort Antal i Landets sydøstlige, helst subalpine Skovtrakter; et af Forstmester Barth i Gudbrandsdalen fundet Rede, nedsendt til Universitetets Musæum, indeholdt 29de April 1864 4 ulige rugede Æg, hvis Længde varierede fra 29—32^{mm}, Bredden fra 22$^{1}/_{2}$—23^{mm}. Redets ydre Vidde er blot omtrent 140^{mm}, den indre Diameter 60^{mm}. Det er bygget næsten udelukkende af *Evernia sarmentosa*, sammenfiltret med tørre Furukviste, og blandet med enkelte Furunaale og smaa Stykker af *Parmelia saxatilis*, samt den fine, ydre Furubark.

Et forvildet Individ besøgte under et Uveir Slotsparken ved Christiania 16de December 1867.

Langs Vestkysten synes den at mangle, og er først i de vestlige trondhjemske Dalfører fundet rugende i Surendalen af Hr. Guido Brandt.

Alauda arvensis, Lin. Fandtes i ikke ringe Antal paa de flade Øer udenfor Trondhjemsfjorden, lige ud paa de yderste af Froøerne, flere Mile fra Land, medens den normalt ikke forekommer paa Fastlandet langs Vestkysten, en naturlig Følge af disse Egnes Lokalforholde.

En ufuldstændig Albino opbevares paa Næs Jernværk hos Hr. Aall.

Otocorys alpestris, Lin. Ruger i Norge muligens i størst Antal paa sandige Steder i og omkring Vadsø i Øst-Finmarken. Fra dette Sted har Prof. Esmark hjemført talrige yngre Individer, skudte fra den 1ste til den 8de August 1866.

En noget over halvvoxen Unge har Næbbet fra Panden $6^1/_2{}^{mm}$, Tarsen 21^{mm}, Mellemtaaen $11^1/_2 + 5^{mm}$, Bagtaaen $8 + 8^{mm}$, Vingen 85^{mm}, Halefjærene, der ere 40^{mm}, naa ubetydeligt udenfor Vingefjærenes Spidser. Oversiden er fuldstændig fjærklædt, medens Undersidens Fjære er dunagtige. Hele Oversiden brunsort og tæt bestrøet med rundagtige (2^{mm} i Diam.) bleggule Pletter; bag Øinene findes oventil en større gulagtig Plet, og hen ved Øretrakterne en lignende halvmaaneformig sort. Halsringens forreste Side er tilligemed Struben hvidagtig med svage, mørkere Pletter; bagtil har Halsringen de normale Rygpletter, dog mindre tydelige. De lange Vingedækfjær have brede rustfarvede Kanter. Brystet er gulagtigt med utydelige sorte Pletter, Resten af Underlivet hvidt. Fødderne (i tør Tilstand) hvidgule.

Denne Farve bibeholdes omtrent uforandret lige indtil Individerne ere fuldt udvoxede; paa et saadant Individ, hvis Halefjær ere 60^{mm} og Næbbet 11^{mm}, er dog Brystets Bundfarve bleven noget mørkere graagul, og dets Pletter noget mørkere; Rygpletterne ere tillige blevne noget mindre og lysere. Tarsen og Fødder ere nu mørkbrune.

En endnu ældre Ungfugl, en Han, skudt samtidigt, har allerede antaget næsten fuldstændigt den normale Vinterdragt. Alene ovenfor Øretrakten findes et ubetydeligt Felt af Ungfuglens oprindelige sorte og gulspettede Fjærklædning. Brystet har allerede faaet sin sorte Halv-

maane og Siderne have tydeligt brune Længdestriber. De forlængede Fjære paa Issen kunne dog endnu kun med Vanskelighed opdages.

Picus canus, Gmel. Vedbliver ligesom flere af samme Slægt i længere Tid at lægge Æg i det samme Rede, naar disse efterhaanden borttages. I et Rede ved Lillehammer i Mai 1856 blev ialt lagt 12, i et andet i Valders i Mai 1870 (Printz) ialt 16. Af disse sidste var den gjennemsnitlige Længde og Bredde 27 og 20^{mm}.

Af Gunnerus er denne Art (kaldt *P. viridis*) funden i Finmarken*). Længere mod Nord, end i Salten ($66^1/_2{}^0$) vides den i de senere Aar ikke bemærket.

Picus leuconotus, Bechst. Synes i visse Dalfører ved Trondhjemsfjordens søndre Bred at være den hyppigste Art af hele Slægten. Et herfra modtaget Æg, fundet 11te Mai 1866, var 28 og 19^{mm}; Redet, der laa 5 Alen fra Marken, havde en Dybde af 1′.

Cuculus canorus, Lin. De Arter, som med Sikkerhed kjendes som dens Pleieforældre her i Landet, ere følgende: *Saxicola rubetra*, Lin. uden Tvivl hyppigst. *Saxicola Oenanthe*, Lin. *Anthus pratensis*, Bechst., fornemmelig i og ovenfor Birkebeltet. *Anthus arboreus*, Bechst., samt *Motacilla alba*, Lin. Desuden har Prof. Rasch fundet dens Æg i et Rede af *Emberiza hortulana*, Lin.

Endvidere omtales fra Kongsberg 1782 et Tilfælde, i hvilket dette har ligget hos *Fringilla Coelebs*.

Et Æg af en sjelden Tegning fandtes i Omegnen af Christiania i Juni 1866 hos *Sax. rubetra*. Dette er ensformet blaahvidt uden Spor af Pletter, $22^1/_2$ og 17^{mm};

---

*) Leem, Beskr. over Finmarkens Lapper, p. 292 i Noten (Kjøbenhavn 1767).

de øvrige Æg, (hvoraf fandtes 3 i, og 1 halvknust udenfor Redet) ere alle $17^1/_2{}^{mm}$ lange, $14^1/_4$—$14^1/_2{}^{mm}$ brede, og af en mork blaagrøn Farve med utydelige Pletter.

Ankommer undertiden allerede i April, men synes stedse at være stum i de første Dage; paa Hitteren, hvor den observeredes den 17de Juni 1870 paa den næsten fuldkommen træløse Nordø (Dolmø), sagdes den jevnlig at forekomme, men aldrig at lade sin Stemme høre. Ungfuglene forblive indtil langt ud paa Høsten; i Hardanger ere de endog observerede i Oktober af Sommerfelt.

Dens Føde bestaar i den første Del af Sommeren for en stor Del af *Lumbrici* og forskjellige mindre Larver, som opsamles paa Træer og Buske; endnu i de første Dage af August har jeg fundet Individer, hvis ventriculus intet Spor have indeholdt af haarede Larver.

I Budstikken for 1820 p. 229 omtales et ganske mærkeligt Exempel paa, at et Ind. er bleven holdt i Fangenskab i 3 Aar i Hardanger.

Cypselus apus, Ill. Høsten 1867 foregik Afreisen fra de fleste Steder i Landet senere end ellers, og Flokke observeredes jevnlig i de første Dage af September. Hvert Aar have enkelte Par Unger adskillige Dage efter de øvriges Afreise; i 1864 forlod et Kuld Redet den 30te August. Den fuldvoxne Unge har hvidkantede Fjære næsten overalt, stærkest paa Issen og under Vingerne; ligeledes er Panden hvidagtig. Ikke sjelden findes 3 Æg i Redet.

Langs Vestkysten forek. den kun sparsomt. Den er dog funden rugende i ringe Antal ved Stavanger og Bergen, paa det sidste Sted af Gross. Friele i en Del ophængte Rugekasser. Noget sikkert Bevis paa, at den har ruget i hule Træer, kjendes endnu ikke.

Strix nyctea, Lin. *nivea*, Thunb. Med Aaret 1866 begyndte en stærkere Optræden af denne Art, fornemmelig i Egnene om Trondhjemsfjorden, hvilken gik foran den vidtløftige Vandring af *Lemmus norveg.*, som i de nævnte Egne fandt Sted i Aarene 1867 og 68. Mangfoldige Individer bleve observerede og skudte i dette Aar, og enkelte viste sig spredt næsten over hele det Søndenfjeldske; i de egentlige Lemændistrikter vedbleve de at være hyppige, saalænge disse Dyrs Udvandring vedvarede, og endnu i 1869 viste de sig her og forplantede sig paa Steder, hvor de hidtil ikke vare observerede om Sommeren. Af de skudte Individer fandtes enkelte gamle Hanner, men det overveiende Antal bestode af Hunner og Ungfugle.

Paa Univ. Mus. opbevares et gammelt Individ, skudt af Prof. Friis i Finmarken 1859, der er snehvidt uden andre mørke Pletter, end nogle faa langs Spolerne af de 3 yderste Svingfjær.

Nyctale Tengmalmi, Gmel. Ruger i April. Et Rede med 7 Æg, fundne i Mai 1866 af Distr.læge Printz i Valders, laa i en Hølade, omtr. 2000′ o. H., og var udfodret med Straa og Blade; 3 Æg vare rugede, de øvrige friske. Hunnen lod sig tage paa Redet; Æggenes Længde varierede fra 32—34^{mm}; Br. var 26^{mm}.

Hyppigst synes den at forekomme i Landets sydlige Kysttrakter; langs Vestkysten findes den overalt i ringere Antal, men er dog gjentagne Gange bemærket ved Stavanger (Bahr), og ved Bergen (Friele). Den fanges undertiden om Dagen paa Limpinde, naar den slaar ned efter Lokkefuglen. Vingens L. hos et saadant i Dec. 1870 fanget Ind. var 177^{mm}, Tarsen 26^{mm}, Mellemtaaen $15+12^{mm}$, Næbbet fra Næseborenes Fremkant 12^{mm}, myxa 6^{mm}.

Hos en fuldvoxen Ungfugl, skudt af et helt Kuld i Nordmarken ovenfor Christiania, har Tarsen en L. af 23mm, Vingen 165mm, Mellemtaaen 22mm. Hovedet og hele Oversiden er mørkt graabrun med rødligt Skjær og ganske uden Pletter; af de forlængede Skulderfjære have enkelte en stor hvid Plet paa Yderfanen hen mod Spidsen. Øienkrandsen er over og under Øinene hvid, bagtil graabrun; mellem Øie og Overnæb findes en Dusk sorte Børstehaar; Struben er rustrød med en hvid Plet paa hver Side; Halskrandsen fortil rustrød, bagtil af Ryggens Farve.

Strix Aluco, Lin. Flytter sine Æg saaofte Redet bliver opdaget; et saadant Kuld nylagte Æg, der laa i en Lade i Søndfjord Vaaren 1869, fandt Cand. Landmark efterhaanden flyttet 4 Gange til forskjellige Steder i Laden.

En Dununge, taget ved Christiania i Mai 1867, er fra Issen til Haledunene 150mm lang, Tarsen 30mm, Mellemtaaen 28mm. Den er overalt beklædt med en hvidgraa Dunklædning, der paa Gumpen er renhvid; paa Ryggen ere de rustbrune Fjær ifærd med at bryde frem, og skimtes under de lange hvidlige Dun, der beklæde deres Spidser. Kløerne ere graahvide.

Bubo maximus, Rantz. Et Par Dununger af betydelige Dimensioner (Høiden omtrent som en voxen *S. Aluco*), fangne i Redet paa Lørenskoven ved Christiania, opbevares paa Univ. Mus. Hos disse, hvor Mellemtaaens Klo er 24mm, ere endnu blot Vingefjærene og Halefjærene for en Del udviklede, og have kastet Dunene; Vingens Længde 237mm, Halefjærenes 59mm; hele Legemet forresten tæt dækket af mørkt graaagtigt brusende Dun med brunlig Anstrygning, hvori saavel paa den øvre som den nedre

Del af Legemet kan spores utydelige mørkere Tverbaand. Næbbets Børster hvide; utydelige Spor af forlængede Dun ved Hovedets Sider.

Naar Redet opdages, bortfører den ligesom flere andre Arter sine Æg eller ødelægger dem. 3die Mai 1863 fandt Distr.læge Printz 3 Æg i en Fjeldvæg i Valders, men medens Vaaben mod mulige Angreb af de Gamle bleve hentede, vare Æggene bortførte; det ene fandtes ituslaaet i Nærheden. Dettes Længde er 57^{mm}, Bredden 47^{mm}.

Otus vulgaris, Flemm. Lægger helst sine Æg i et gammelt Rede af *Corvus Cornix*, der udfores med Fjær og Dun. I et saadant Rede, fundet ved Christiania 1861, laa 6 noget rugede Æg, hvis Længde varierede fra 39—40$^{3}/_{4}$^{mm}, Bredden fra 32—33^{mm}.

Paa Univ. Mus. opbevares flere Dununger. Et Par saadanne, tagne i Redet ved Christiania 20 Mai 1861, maale fra Issen til de yderste Haledun omtr. 180^{mm}; Overnæbbet, der er bøiet i en Vinkel fra Næseborene af, har graabrun Rod og Ryg, og hvidagtige Kanter; Længden fra Næseborene til Spidsen 12^{mm}.

Paa Ryggen og Vingernes Overside ere dunagtige Fjær fremkomne; forresten er Legemet dækket af en tæt Dunklædning, der er graa med gulagtig Anstrygning. Paa Hovedet ere Dunene korte; Næbbørsterne have endnu Blodspoler. Vingen 93^{mm}; Vingefjærene stikke ud af sine Spoler, har en graagul Bundfarve med brunlige Tverbaand. Paa Tibia ere Dunene lange og brusende, og have Antydning til mørkere Tverbaand. Tarsens og Tæernes Dun korte, gulhvide; Mellemtaaen 36^{mm}, hvoraf den graabrune Klo 12^{mm}.

Et Par noget ældre Dununger, der fra Issen til Halefjærenes yderste Spidse maale 226^{mm}, have Underlivets Dun mere fjærlignende, og disse ere tillige blevne noget lysere; paa Ryggen og Overgumpen findes tydelige Tverbaand. Vingefjær og Halefjær korte; paa Issen findes forlængede Dun som Antydning til Fjærbuske. Baghovedets fjærlignende Dun ere nu graabrune med lysere Spidser; Dunene mellem de 2 mørkfarvede Øienkrandse ved Roden mørkt graabrune, men denne Farve er skjult af de hvidagtige Spidser. Overnæbbet endnu noget vinkelformigt, Længden fra Næseborene til Spidsen blot 12^{mm}; Tarsen 39^{mm}, Mellemtaaen 39^{mm}, hvoraf Kloen 13^{mm}.

En Unge, der allerede har fuldt udvoxede Vinger og Hale, har dog endnu Baghovedet bedækket med fjærlignende Dun, der ligesom hos foreg. ere graabrune med hvidgraa Spidser. Legemets Underside er hvidagtig med enkelte svage Længdepletter paa Brystet, og talrige utydelige Tverbaand paa Underlivet. Tarsens og Tæernes Beklædning hvidagtig.

Otus brachyotus, Lin. Lægger i de Aar, hvori den har overflødig Næring, Æg over det normale Antal. I 1866 fandt Dr. Printz i Valders den 13 Juni et Rede med 8 Æg, hvoraf nogle vare stærkt, andre ubetydeligt rugede; 19de s. M. et andet, hvori laa 4 nysudklækkede Unger, og 4 rugede Æg. Rederne lægges paa tørre Steder i Myrerne mellem *Betula nana*. Den rugende Hun vil kun yderst nødigt forlade sit Rede, og overstænker den, der nærmer sig dette, med sine Excrementer, medens den kredser i Luften. Æggene ere, ifølge Printz, dels korte (35^{mm} lange, 30^{mm} brede), dels lange (37—39^{mm}, Bredden 29—30^{mm}). Mod Høsten samler den sig i smaa Flokke, inden den drager sydover.

Circus sp., Lin. I Juni 1863 blev i Løjten paa Hedemarken (61° N. B.) fundet af Stud. Grønstad et Rede af en *Circus*art, hvoraf modtoges et Æg, som synes at have tilhørt *C. cyaneus*, Lin. Det er $46\frac{1}{2}^{mm}$ langt, 37^{mm} bredt, og af Farve smudsig hvidt. Dette er endnu det eneste sikre Exempel paa, at nogen *Circus* har ruget i Landet.

Falco Subbuteo, Lin. Et Ind., der synes at frembyde en begyndende Melanismus, blev skudt ved Christiania den 27 Sept. 1866, og af Stud. Schübeler afgivet til Univ. Mus. Det er en ung Han, der i Størrelse staar ved Siden af en normal Hun; dog har den, sammenlignet med en saadan, noget kortere Vinger ($259—280^{mm}$), Hale ($126—140^{mm}$) og Næb ($13—15^{mm}$). Panden og Issen sort; paa Strubens og Halsens Sider er det normale hvide Felt smudsig graat med svag gulagtig Anstrygning. Det samme er Tilfældet med hele Underlivets Bundfarve; Pletterne paa dette sidste ere store, og fornemmelig paa Brystets Sider næsten sammenløbende. Paa Legemets Overside ere de næsten sorte Fjær kantede med rustbrunt; paa Overgumpen ere de paa samme Maade farvede Bræmme lige til $3\frac{1}{2}^{mm}$ brede. Vingerne sorte, den yderste Svingfjær med brunlige Stænk paa den indre Fane. Haandens Dækfjær ere 21^{mm} længere end Armens (hos alle de øvrige i Univ. Mus. opbevarede Ind. ere disse af omtr. lige Længde). Fjærene paa Tibia mørkt graaagtige med brunlig Anstrygning og sorte Længdepletter. De undre Vingedækfjær brunsorte med graabrune Pletter. Halefjærene næsten sorte med lysere Spidse og 8—9 graabrune Pletter paa den indre Fane, medens den ydre er næsten uplettet. Halens undre Dækfjær graasorte

uden Pletter. Næbbet blaaagtigt, Tarsen blaaviolet (i tør Tilstand), Tæerne graaligt blyfarvede.

Falco Aesalon, Lin., *lithofalco*, Gmel. Ruger hyppigt paa alle de sydlige Fjeldvidder, helst i de forkrøblede Naaletræer, der findes i Sænkninger paa Vidderne, eller ogsaa i de større Fjeldbirke *(Betula glutinosa β alpigena)*. Paa Dovre fandtes i Begyndelsen af Juni et Rede af Stud. Théel nær Fokstuen med friske Æg, hvis Længde varierede fra $37^1/_4$—$38^1/_4$ mm., Bredden fra $29^3/_4$—$30^1/_4$ mm. 3 Reder fra de foregaaende Aar laa her i et Dusin Skridts Afstand fra hinanden.

Astur Nisus, Lin. En ung Han, skudt i Omegnen af Christiania 12 Nov. 1869, og afgivet til Univ. Mus., har en Længde af omtr. 298 mm, (medens en ung Hun, skudt paa samme Aarstid, er omtr. 408 mm). Tarsen er 45 mm, Vingens Længde 197 mm, Næbbets Længde til Voxhuden er 10 mm. Oventil er dette Ind. graabrunt med rustrødt Anstrøg paa Halsryggen og mellem Skuldrene, samt blaaligt Anstrøg paa Vingerne: Brystet og Underlivet er bestrøet med store, vinkelformige rødbrune Tegninger, der ere tæt, men noget uregelmæssigt fordelte.

Pernis apivorus, Lin. Endnu i Slutningen af August Maaned findes jevnlig Unger, der endnu ikke have forladt Rederne. I et Par saadanne, tagne af Redet 28 Aug. 1870, var ventriculus udelukkende fuldproppet med Hvepse; af denne Næring vare de dog blevne overordentlig fede.

Fra et Rede, fundet af Forstass. Feragen i Nedenæs i Juli 1866, modtoges de 2 Æg, der i sin Tegning vare særdeles afvigende indbyrdes; det ene (51—$42^1/_2$ mm) er næsten normalt med den neppe synlige Bundfarve dækket af mørkt rødbrune sammenløbende Pletter. Det andet

($52^1/_2$—43^{mm}) har en hvid Bundfarve, og næsten alene i den tykkere Ende bestrøet med de store rødbrune Pletter. Indvendig var Redet belagt med friskt Løv, og laa i en Eg, der ludede ud over en Fjeldvæg.

I Univ. Mus. opbevares 2 Dununger, tagne ved Christiania i Juni 1861. De ere omtr. 8 Døgn gamle; Overnæbbet fra Spidsen op til Begyndelsen af Voxhuden $12^1/_2{}^{mm}$, Tarsen 30^{mm}, Mellemtaaen 36^{mm}. Fødderne, (i tør Tilstand) gulagtige med graagrønne Kløer. Hele Legemet er bedækket med hvidgule Dun, der paa Hoved og Hals ere haarlignende og lange. Trakten mellem Øie og Næb er endnu næsten nøgen; dog kunne sees de vordende Fjærs Blodspoler.

Buteo lagopus, Lin. Bemærkedes hyppigt paa Dovre i Begyndelsen af Juni 1870. Over de store Flader nedenfor Fokstnen saaes stadigt en eller anden med sin svævende Flugt at glide lavt hen over Krattene af *Betula nana* eller Saliceterne, speidende efter Næring; et Individ observeredes, der syntes snehvidt med sort Halespids og sorte Vinger. Flere Haarboller fandtes sammesteds; en enkelt saadan indeholdt 5 Cranier og tilhørende Ben, alle af *Lemmus norvegicus*.

Haliaëtus albicilla, Lin. Er ikke sjelden paa de større Øer udenfor Trondhjemsfjorden, men synes dog her, som overalt langs de sydlige og vestlige Kyster, at være aftaget i Antal i de senere Aar. Paa de af Øerne, hvor der ikke findes Træer eller Fjelde (saasom paa Smølen), ruger den paa Marken. Dens Æglægningstid falder i Løbet af April, ofte i Maanedens Begyndelse.

Peristera Turtur, Lin. Et ved Skiensfjorden i Nov. 1870 skudt ungt Ind., der afgaves til Univ. Mus. (Totall. 274^{mm}, Vingen 168^{mm}, Tarsen 25^{mm}, Mellemtaaen

29^{mm}), havde ventriculus fuldproppet af Frøene af *Polygonum aviculare* og *Persicaria.*

Columba Palumbus, Lin. Langs Vestkysten, hvor den idetheletaget forekommer sjeldent, ruger den hist og her, saasom ved Bergen (Friele); en Efternøler blev her skudt 9de Dec. 1870.

Columba livia, Lin. Allerede i 1745 omtales denne Art i de Fine's haandskrevne (siden trykte) Beskrivelse over Stavanger Amt som forekommende paa nogle Steder i Mængde.

Endnu i Aarene 1830 fandtes den, ifølge Prof. Raschs og Adj. Bahrs Observationer, i stort Antal stationær paa den store Rennesø i Stavangerfjorden (59° N. B.). Herfra besøgte de i Flokke de nærliggende Øer Omø, Kloster og Mosterø, samt endog Fastlandet ved Stavanger, hvor de Høst og Vaar plyndrede Beboernes Kornagre, medens de ude paa sine Øer levede for en stor Del af Frøene af *Astragalus glycyphyllos.* Paa Grund af den Skade, de overalt anrettede, bleve de ivrigt efterstræbte, og at deres Antal paa denne Tid var betydeligt, fremgaar deraf, at en enkelt Jæger i Løbet af 2 Dage kunde fælde 70—80 Individer. Men efter denne Forfølgelse, i Forbindelse med flere strenge Snevintre og fornemmelig Rovfuglenes Efterstræbelser, (især *Astur palumbarius* og *Strix Bubo),* er deres Antal i den Grad aftaget, at de nu inden føie Tid synes ganske at ville forsvinde fra vor Fauna. Paa Rennesø forekomme de dog endnu i ringe Mængde; i Juli 1868 modtog Adj. Bahr et levende Individ, der var fanget paa Klosterø, hvorhen den havde begivet sig fra denne Ø.

Tetrao Urogallus, Lin. Hos de sterile Hun-Individer, der opbevares i Musæerne paa Næs Jernværk og i

Christiania, har Struben altid været rødgul med enkelte draabeformige brune Fjærspoler, Hovedets Sider og Panden uden synderligt sort, og Næbbet brunsort. Ligeledes ere de undre Haledækfjær brune med en sort Plet indenfor den hvide Spidse.

En Unge af en Han, noget mindre end en Rype, (omtr. 350mm), som blev skudt 22de Juni 1868 ovenfor Christiania, havde ventriculus fyldt med Toppe af *Carex pilulifera* og især *pallescens*, Smaastykker af *Pteris aquilina*, en Del Pupper af *Myrmica*-Arter, samt et Par *Hymenoptera*. Næbbet til Maxillens fjærklædte Del 14mm, myxa 12mm. Oversiden er graabrun, fint spettet med hvidagtigt; enkelte fuldt udfarvede sort-, hvid- og brunspraglede Fjære findes paa Ryggen. Struben er ensfarvet hvidgul. Brystet, der er rustfarvet, tegner sig skarpt af mod det øvrige Underliv, har i Midten et sort Felt og et sort Baand paa hver af Siderne. Underlivet graahvidt med brunlige Pletter langs Siderne og uplettet graa Undergump. Halefjærene mørkt brunsorte med smale graagule Tverbaand. Tarsernes Forside tyndt beklædt med graahvide, haarlignende Fjære.

Ofte ere Individer, saavel af denne Art, som af *T. Tetrix*, pludselig bemærkede midt inde i de større Byer, (saaledes ofte i Christiania), enten forvildede af Taage, eller forjagne ved de større Rovfugle.

Tetrao Tetrix, Lin. Af de i Landets forskjellige Musæer opbevarede talrige hvidbrogede Varieteter af denne Art kan mærkes en temmelig constant Aberration, hvoraf mindst 8 Individer findes opbevarede, og som alle, saavidt vides, ere skudte eller fangede i Kystegnene omkring Christiansand og Mandal, de fleste (men ikke alle) i de sidste Aar. Hos disse Individer, der alle ere Han-

ner, er Undersiden i Regelen normal; oventil ere derimod hele Oversidens Fjære nedenfor en skarp Linie mellem Skuldrene stærkere eller svagere hvidagtige, med sorte Spoler og sorte Bræmme.

Idetheletaget synes Varieteterne hyppigst at fremkomme i de sydlige Kystegne; herfra faaes ligeledes en anden temmelig constant Albino, der er ensfarvet graahvid uden Pletter. Alle de opbevarede Ind. have ogsaa her været Hanner; et saadant Ind. modtog Univ. Mus. sidste Gang i Dec. 1870 fra Christiansand. Hvidspraglede Hunner ere sjeldnere opbevarede, end Hannerne.

Af de sterile Hunner, som jevnlig bemærkes, have de i Univ. Mus. opbevarede Ind. altid Halens undre Dækfjær hvide, og Strubens nedre Del mere eller mindre hvidagtig.

Tetrastes Bonasia, Lin. Hos en halvvoxen, flyvedygtig Unge, skudt i Nordmarken ved Christiania 25de Juli 1868, indeholdt ventriculus blot Vegetabilia, nemlig en Del umodne Bær af *Vacc. vitis idaea*, flere modne Do. af *Myrtillus nigra*, samt enkelte Frø af *Trientalis europ.*, *Melampyrum sylvaticum* og *Viola canina*. Overnæbbets Længde til Maxillens fjærklædte Del $8\frac{1}{2}^{mm}$, Tarsen 32^{mm}, Mellemtaaen 31^{mm}; Størrelsen som en Turteldue. Ryggens Fjære graa, nær Spidsen, (der er brun og sortspraglet), med et bredt sort, fortil af brunt begrændset Tverbaand. Hovedets og Halsryggens Fjære graabrune med sorte Bræmme og Kanter. Struben graahvid, uden sort. Brystets Fjære, der udtil ere hvidgraa, og fornemmelig paa Siderne have gulagtigt Anstrog, have paa hver Side af Fanerne en stor rundagtig sort Plet. De øvre Vingedækfjær ere i sin ydre Fane fint brunt- og sortspraglede.

i sin indre forsynede med brede brune og sorte Tverbaand; Spolerne graagule. Tarsens Beklædning kort og tynd.

Lagopus subalpina, Nilss. Forek. hyppig, ikke blot paa alle de større Øer udenfor Trondhjemsfjorden, men Hunner med nysudklækkede Unger fandtes i Juni Maaned ogsaa paa ganske smaa lyngbevoxede Holmer, ofte i lang Afstand fra de større Øer; hos en paa en saadan Holme skudt Hun fandtes i Ventriculus nogle Toppe og en Mængde umodne Bær af *Empetrum nigrum*, en Top af *Arctostaphylos officinalis*, mange Blade af *Vaccinium uliginosum* samt en Del Diptera, fornemmelig Tipulider.

Et Par Dununger, omtr. 3 Døgn gamle, tagne i Thelemarken 7de Juli 1867, have blot de første Antydninger til Vingefjær, men ere forresten dunklædte. Næbbet fra Maxillens fjærklædte Del $3^1/_2$ mm, Tarsen $16^1/_2$ mm, Mellemtaaen $15^1/_2$ mm. Panden graagul med sorte Pletter, hvoraf en utydelig findes midt ovenfor Næbbet, og forbinder dette med Issen. Issen castaniebrun, rundt omgivet af et sort Baand, der strækker sig ned over Halsryggen. Hovedets Sider graagule, Struben lysere; over Øretrakten ligesom hos *L. alpina* en uregelmæssig Plet. Ryggen rødbrun med sort Indblanding; paa hver Side af Korsryggen et uregelmæssigt sort Baand. Overgumpen mere rustgul end Ryggen, ligesaa Vingernes Dun, hvis Farve er blandet af brunt og sort. Brystet brungult, Undersiden lysere, men dog med stærkere gulagtig Anstrygning, end hos følgende Art. Tarsens og Tæernes Dunklædning er ganske som Underlivets; Næbbet er sort, Kløerne graabrune.

Lagopus alpina, Nilss. - Et Par Dununger, omtr. 5 Døgn gamle, tagne i Ronderne i Gudbrandsdalen 15de Juli 1864, have udviklede Svingfjær og øvre Vingedækfjær,

men ere forresten dunklædte. Næbbet fra Maxillens fjærklædte Del $4\frac{1}{2}^{mm}$, Tarsen 18^{mm}, Mellemtaaen 18^{mm}, Vingen 41^{mm}.

Panden graaagtig med sorte Pletter, hvoraf en midt ovenfor Næbbet er større end de øvrige. Issen castaniebrun, rundt omgivet af et sort Baand, der bagtil forlænger sig nedover Halsryggen. Hovedets Sider og Struben graaagtig med svag brunlig Anstrygning; bag Øinene findes sorte Pletter, som fra Øretrakten og bagover danne et uregelmæssigt Baand. Ryggen rødbrun med svag sort Indblanding; paa hver af Siderne findes en sort Stribe, der begynder paa Skuldrene, og forener sig bagtil paa Overgumpen. Vingerne med udviklede Fjær, der ere graabrune med lysere Kanter; paa de øvre Vingedækfjær ere disse Kanter hvidagtige og brede, og danne allerede et Baand over de sammenlagte Vinger. Overgumpen spraglet af rustbrunt og sort. Hele Legemets Underside samt Tarsernes og Tæernes Dunklædning graa med svag gulbrun Anstrygning. Næbbet sort, Kløerne graabrune.

Ortygion Coturnix, Lin. Et Ind., der havde været i Fangenskab, viste sig, da det modtoges i Febr. 1871, at være midt i en Klofældningsperiode, idet de ydre Kløer, hvis L. var $5\frac{1}{2}^{mm}$, vare ganske løse, medens de underliggende og nye allerede havde naaet en L. af $4\frac{1}{2}^{mm}$. Denne Klofældning synes saaledes, om den end ikke med fuldkommen Sikkerhed kan siges at charakterisere alle Hønsefugle, ikke at være et Særkjende for visse Slægter inden denne Orden. Farven hos dette Ind. havde undergaaet enkelte mindre Forandringer. Istedetfor Sommerindividernes uplettede Strube var denne her i Midten forsynet med en langsgaaende brun Plet, hvis nedre Ende var forenet med de 2 fra Øretrakten skraat nedadløbende

Baand, der hos de øvrige er antydet med en Række fine Pletter paa Siderne af Halsen. Isse, Ryg og Overgump havde ligeledes antaget en noget mørkere Farve, end Sommerdragtens.

Charadrius apricarius, Lin. Talrig paa alle de større Øer udenfor Trondhjemsfjorden, Hitteren, Frøjen, Smølen osv. En Unge, omtr. 18 Døgn gammel, var den 26de Juni fjærklædt paa Isse, Ryg og Underliv; Næbryggens L. 18mm, Tarsen 38mm, Mellemtaaen 30mm.

Den fjærklædte Isse er sort med enkelte gule Straaler, og rundt omgivet af et gul- og sortspraglet dunklædt Baand. Panden hvidgul med et kort sort Baand fra Issen og ned mod Overnæbbets Kam, uden ganske at naa dette; et lignende Baand strækker sig paa hver Side af Mundvigerne ned paa Hovedets Sider. Struben hvidagtig, Halsen mørkgraa med en sort Stribe ned ad Halsryggen. Ryggen fjærklædt (normal Sommerdr.). Overgumpen er tæt dækket af brusende Dun, der ere sorte med graagule Spidser. Samme Farve have de Dun, der sidde i Spidserne paa de 18mm lange, med store gule Pletter forsynede Halefjær. Paa Brystet, der er fjærklædt, skjules den mørke Bundfarve næsten ganske af store bleggule Pletter; paa Underlivet ere Pletterne næsten hvide. Hele Undersiden har desuden Fjærspidserne behængte med tætte graaagtige, med lysere Spidser forsynede Dun. Undergumpens Dun ere graahvide, paa Tibia sorte med gule Spidser. Næbbet sort, Fødderne brunsorte.

Undertiden lægge 2 Hunner sine Æg i det samme Rede. I Juni 1861 fandt Cand. Landmark paa Fjeldene ovenfor Lillehammer i Gudbrandsdalen en Hun, der rugede 8 Æg, som den neppe kunde bedække med sit Le-

geme; af disse tilhørte tydelig de 4, der vare noget rugede, eet Kuld, de øvrige friske et andet.

Eudromias morinellus, Lin. Enkelte Par ruge paa de sydlige Høifjelde langt ned i Birkebeltet. 26de Juni 1864 indeholdt et Rede ovenfor Lillehammer, neppe 3000′ o. H., 3 rugede Æg, der hvilede paa et ubetydeligt Underlag af de omkringvoxende Cetrarier og Cladonier; Æggene, hvis Længde varierede fra $39^1/_2$—40^{mm} og Br. fra 29—$29^1/_2{}^{mm}$, vare mørkt graagrønne med sorte Pletter, fornemmelig i den tykkere Ende.

Paa den ovennævnte Localitet, hvor den ruger aarlig, toges nysudklækkede Dununger 22de Juni 1870; af disse blev en, der kun havde fjernet sig faa Skridt fra Redet, afgivet af Cand. Landm. til Univ. Mus., hvor ligeledes opbevares Unger i 2 forskjellige Aldre, skudte af Prof. Esmark ved Vadsø i Østfinmarken i Beg. af Aug. 1866. Til en Sammenligning vedføies følgende Oversigt:

Dununge, 1 Døgn gl. overalt dunklædt.	*Unge*, omtr. 14 Døgn gl., fjærkl. paa Isse, Ryg, Bryst og Sider, forresten dunkl.	*Ungfugl*, næsten fuldvoxen, dunkl. paa Pande, Øienbryn, Strube og Baghoved, forr. fjærkl.
Næbryggen 6^{mm}, Tarsen 22^{mm}, Mellemtaaen 17^{mm}.	Næbryggen 13^{mm}, Tarsen 29^{mm}, Mellemtaaen 23^{mm}.	Næbryggen $14^1/_2{}^{mm}$, Tarsen 30^{mm}, Mellemtaaen 24^{mm}.
Panden og Hovedets Sider hvidagtige; et gulagtigt Baand fra Næbryggen til Issen, og et neppe synligt	Panden og Hovedets Sider graahvide; et sort, af gulagtigt omgivet Baand fra Næbryggen til Issen,	Panden dunkl., graahvid med en kort sort Stribe (eller Plet) i Midten. Hov. Sider samt Øienbry-

do. fra Overnæbbets Rand til Øiet.	og et lignende fra Overnæbbets Rand til Øiet.	nene graagule; Baandet fra Næbranden til Øiet dannes af uregelmæssige smaa sorte Fjære.
Issen spraglet af sort, hvidt og gulbrunt, i Nakken begrændset af et halvcirkelformigt bredt Baand, der er snehvidt med sorte, smale Kanter.	Issen i den fjærklædte Midte sort med enkelte gulbrune tynde Straaler, i Nakken begrændset af et dunkl. Baand, der er spraglet af hvidt, sort og gulbrunt.	Issen sort med runde gulbrune Pletter, i Nakken begrændset af et dunkl. Baand, der nu er graahvidt med et bredt sort Baand i Midten.
Halsryggen hvidagtig.	Halsryggen graahvid.	Halsryggen graahvid.
Ryggen spraglet af rustgult, sort og hvidt, alle Farver omtr. ligelig fordelte.	Den fjærklædte Ryg og de lange Skulderfjære sorte med graagule Pletter.	Ryggen og de lange Skulderfjære sorte med graagule Pletter.
Gumpdunene hvide med gulagtig Anstrygning.	Overgumpen og det nederste af Korsryggen ere dunkl., spraglede af sort, graahvidt og rødbrunt.	Overgumpen og Korsryggen af Ryggens Farve.
	Halefjærene skjulte mellem Dunene, 5mm lange, graagule med sort Baand, og behængte med lange sorte Dun med rødgraa Spidser.	Halefj. fuldt udvoxede (40mm), brunsorte med brede graagule Spidser.

Vingedunene stærkt rustgule med enkelte sorte Pletter, Haanden fortil kantet med hvidt.	Vingefjærene 62mm lange, sorte, Haandens Dun fortil hvidagtige; Dækfjærene inderst sorte, i sin ydre Halvdel rødgraa, og behængte med sorte Dun.	Vingen 120mm lang, sort. Dækfjærene bredt kantede med rødgraat, Haandens ydre Kant hvid.
Unders. hvidagtig med svag rødlig Anstrygning; paa Tibia ere Dunene af Ryggens Farve, lange og brusende.	Struben hvidgraa, Forhalsen graasort, nedtil hvidgul. Alle disse Dele ere dunkl.	Struben hvidagtig. Forhalsen graagul med svage sorte Længdestriber. Alt fjærkl.
	Brystet sortagtigt med rødgraa Sidestraaler og Kanter. Fjærklædt.	Brystets sortagtige Bundfarve er skjult, især fortil af de brede rødgraa Kanter, der atter i sin yderste Bræm ere ganske smalt kantede med brunsort.
	Siderne og den forreste Del af Underlivet, der er fjærkl., ensfarvet rødgraa; en Kam af graalige Dun bedække Fjærenes Spidser langs Midten op mod Brystet; den bagre Del af Underlivet har brusende hvidgraa Dun, der skjule de nye, hvide Fjære.	Siderne og den forreste Del af Underlivet ensfarvet rødgraa, den bagre Del hvid.

	Undergumpen (dunkl.) spraglet af sort og rustfarvet, samt af svagt graahvidt.	Undergumpen hvid med rødgraat Anstrøg.
Næbbets forreste Del blygraa, den indre sort.	Næbbet sort.	Næbbet sort.

Aegialites Hiaticula, Lin. En Dununge, taget paa Hvaløerne 2den Juni 1865, omtrent 8 Døgn gammel, havde Næbryggens L. 12^{mm}, Tarsen 22^{mm}, Mellemtaaen $19^{1}/_{2}{}^{mm}$; fjærklædte vare Vingerne (40^{mm}) og Skulderfjærene. Panden, Struben og Kinderne hvide; Issen, Ryggen og Overgumpen meleret af sort og graat. Rundt Baghovedet strækker sig et hvidt, oventil af sort begrændset Tverbaand. Ovenfor Brystet strakte sig helt rundt Nakken et nøgent Baand. (Det samme var Tilfældet med en Unge af *Charadr. minor*, omtr. 2 Døgn gammel, taget samme Dag). Skulderfjærene og Vingernes Dækfjær graabrune med lysbrune Spidser og behængte med graalige, i Spidsen lysere Dun. Vingefjærene brunsorte. Gumpdunene oventil af Ryggens Farve, under sortagtige; Underlivet hvidt; Brystet brunt med lysere Spidser. Næbbet indenfor Næseborene sort, i den ydre Halvdel blegt graagult. Fødderne (i tør Tilstand) rødagtigt graa med sorte Kløer.

Squatarola helvetica, Briss. Individer i Høstdragt forek. aarlig i smaa Flokke i Bunden af Christianiafjorden. Den 19de Sept. 1870 blev et Ind. skudt, der endnu tildels havde Sommerdragten tilbage. Det var en gammel Hun; Næbryggens L. 27^{mm}, Tarsen 46^{mm}, Mellemtaaen 36^{mm}, Bagtaaen $3^{1}/_{2}{}^{mm}$, (Kloen $^{3}/_{4}{}^{mm}$), Vingebr. 627^{mm}. Kinderne, samt hele Undersiden ned til Fødderne, vare sorte med enkelte hvide Fjære indblandede; de første

vare altid ved Roden hvide, og blot i sin ydre Halvdel eller Fjerdedel sorte. Paa Overryggen og de lange Skulderfjære vare de hvide Randpletter og Kanter næsten afslidte, og blot enkelte nye hvidplettede Fjære fremkomne. Haledækfjærene vare oventil og under hvide uplettede.

Strepsilas Interpres, Lin., *collaris*, Temm. Forekommer temmelig hyppigt rugende ved Holmer og Skjær mellem Øerne udenfor Trondhjemsfjorden. Et Rede fandtes 14de Juni 1870 under et fremspringende Klippestykke, vel skjult mellem Stene og Græs. De 4 næsten friske Æg hvilede paa et Underlag af løsrevne Lichener fra de nærmeste Stene, samt smaa Mosstængler og enkelte Straa fra Græstuerne udenfor. Deres L. varierede fra $38^1/_2$—39^{mm}; Br. 30^{mm}. Bundfarven var gulgraa med svagt grønligt Skjær, og de graabrune og lysgraa Pletter vare stærkt vredne fra venstre op mod høire i Æggets tykkere Ende. Begge Kjøn havde store Rugepletter.

I August og September flokkes de sammen og træffes i store Selskaber paa de flade Havstrande, fornemmelig paa Jæderen; de synes sent at forlade Landet, da de endnu 22de Nov. 1866 bleve trufne udenfor Søndfjord af Cand. Hvoslef.

Haematopus ostralegus, Lin. Forekommer i overordentlig stort Antal langs Landets vestlige Kyster, og i Skjærgaarden udenfor Trondhjemsfjorden mangler den neppe paa nogen større Holme. Nogen Udforing af Redets Hulning med Muslingskaller eller andre Gjenstande saaes aldrig. Ungerne dukke lige til de blive fuldvoxne, og sees undertiden legende og dykkende mellem Stenene for sin Fornøielses Skyld; udvoxede vingeskudte Indiv. kunne blot svømme.

En Dununge, tagen 2den Juni 1870, var omtr. 2

Døgn gammel; Næbryggen 18^{mm}, Tarsen 25^{mm}, Mellemtaaen 19^{mm}.

Hele Oversiden mørkgraa meleret med Dunenes indre sorte Del gjennemskinnende, og deres haarlignende Spidse sort; paa Forhalsen ere Dunene sortagtige. Et smalt sort Baand strækker sig fra Mundvinkelen op gjennem Øiet, og fortsætter sig noget bredere bagenfor dette ned mod Baghovedet; paa Issen og Baghovedet sees flere lignende Pletter. Paa Ryggen findes en sort, med gulagtigt kantet vinkelformig Tegning, hvis Toppunkt ligger ovenpaa Gumpen, og hvis Ben ende paa Skuldrene. Hele Underlivet hvidt; langs hver af Siderne strækker sig en sort Stribe til Overgumpen. og begrændser skarpt Ryggens og Underlivets Farve. Vingerne fortil kantede med hvidt, Overnæbbet sortagtigt. Undernæbbet ved Roden og indtil over Midten bleggult, i Spidsen sort. Fødderne gulrøde.

Enkelte Individer overvintre ved de sydvestlige Kyster.

Telmatias Gallinago, Lin. En halvvoxen Unge, taget paa Hvaløerne 9de Juni 1865, havde Næbryggen 36^{mm}, Tarsen $26\frac{1}{2}^{mm}$, Mellemtaaen 30^{mm}. Dragten paa Overgangen fra Dun til Fjærklædning; fjærklædt var Overryggen med de lange Skulderfjære. samt det meste af Underlivet. Hele Hovedet dunklædt; Struben hvidgul, Hovedets Sider og Panden rødbrune. Fra Mundvinkelen udgaar et sort Baand, der deler sig snart i 2 Grene, hvoraf den ene gaar til Øiet, den anden (svagere) hen under Kinderne. Midt paa Panden findes et hvidt Tverbaand, der oventil og nedentil er begrændset af sort. Gumpdunene spraglede af sort. rødbrunt og graat. Brystfjærene brunsorte med brede hvidlige Kanter; Underlivet

i Midten hvidt; paa Siderne ere Fjærene brunsorte med hvide Tverbaand. Ryggen som hos de Gamle. Næbbet sort.

Overvintrer jevnlig i Landets vestlige Dele, saasom ved Bergen (Friele) og i Hardanger (Smf.). Paa Øerne udenfor Trondhjemsfjorden viste den sig rugende i stort Antal.

Telmatias major, Lin. I de sydøstlige Stifter tilhører den som Rugefugl næsten udelukkende Vidiebeltet paa Fjeldene, og ruger paa Lavlandet næsten alene paa enkelte flade Kystøer, saasom paa Hvaløerne. Den 9de Juni fandtes de i fuld Leg i Fokstuemyren paa Dovre.

Scolopax rusticola, Lin. Enkelte Par ruge ovenfor Grangrændsen, hvor Prof. Rasch i 1868 traf flere Kuld i Fjeldene i Thelemarken, omtr. 3000′ o. H. Den 9de Juni 1870 bemærkedes flere trækkende Ind. høit ovenfor Naaletrægrændsen i Drivdalen.

Limicola pygmaea, Lath., *platyrhincha*, Temm. I den store Myr, der udbreder sig søndenfor Fokstuen paa Dovre, og hvor denne Art tidligere fandtes rugende i større Antal, synes den at være betydeligt aftaget i de seneste Aar, og blot et enkelt Ind. bemærkedes paa dette Sted i Juni 1870, som fløi op under en brægende Lyd fra Myrens sumpigste Sted. Dette Ind. havde Næbryggens L. 30^{mm}, Længden fra Næseborenes Fremkant 28^{mm}, Tarsen 22^{mm}, Mellemtaaen 20^{mm}, Bagtaaen $6^1/_2$^{mm}: myxa, der hos denne Art er forholdsvis længere, end hos nogen anden indenlandsk *Tringa*, maalte i Længde 22^{mm}.

Paa alle Dovres og Langfjeldenes Forgreninger ned i Gudbrandsdalen og Valders synes denne at være jevnt udbredt om Sommeren i Birkebeltet; et paa Fjeldet ovenfor Lillehammer i Juni 1864 skudt Ind. var betydeligt

mindre, end det ovenfor omtalte; L. af Næbryggen var $27\frac{1}{2}^{mm}$, fra Næseborenes Fremkant 24^{mm}, Tarsen 20^{mm}, Mellemtaaen 18^{mm}, myxa $19\frac{1}{2}^{mm}$; Bagtaaen som hos det andet.

Calidris arenaria, Lin. Denne Art, der hidtil har været anseet som en i Landet blot tilfældig Besøger under Træktiderne, har i de seneste Aar vist sig i store Skarer om Høsten paa de fladere sydvestlige Kyster. I Aug. og Sept. 1870 blev den paa Jæderen af Gross. Friele truffen dels enkeltvis blandt de øvrige *Tringæ*, dels i særskilte Flokke, der holdt sig saa tæt sammen, at 21 Indiv. kunde fældes i 3 Skud. Et til Univ. Mus. afgivet Ind. havde Næbryggens L. 25^{mm}, Tarsen 26^{mm}. Mellemtaaen $19\frac{1}{2}^{mm}$. Allerede i Aug. 1868 var et Ind, skudt paa Karmøen af Cand. Landmark, og afgivet til Univ. Mus.; men hos dette har Næbryggen en L. af 23^{mm}, Tarsen 24^{mm} og Mellemtaaen 19^{mm}. Begge de nævnte Indiv. vare, ligesom de øvrige observerede, i fuldkommen Høstdragt.

Tringa Canutus, Lin., *islandica*, Lin. Ind. i endnu fuld Sommerdragt vise sig aarlig enkeltvis blandt de store Flokke, der i August og September slaa ind paa Jæderen og de flade Øer udenfor Stavangerfjorden. Hos Ind. i Overgangsdragten, skudte 30te Aug. 1868 paa Karmøen af Cand. Landmark, havde de nye hvide Fjære begyndt at vise sig paa Bryst og Underliv. Ryg og Skuldre havde endnu Sommerdragten, medens Vinger, Over- og Undergump, samt Halen med dens Dækfjær havde skiftet.

Pelidna subarcuata, Lin. Forekommer aarlig i store Skarer om Høsten paa Jæderen, men Trækket synet synes at foregaa tidligere, end de øvrige *Tringæ*, og den observeres sparsommere efter Udgangen af Aug. I

Begyndelsen findes Indiv. endnu i Sommerdragt (Bahr, Friele). Den 28de Aug. 1870 bleve 2 Indiv. skudte i Bunden af Christianiafjorden, og af Cand. Landmark afgivne til Univ. Mus.; det ene, en Han, havde en Vingebr. af 406mm, medens Hunnen var noget større, og maalte 411mm i Br. Hos begge var Næbryggen 36mm, Tarsen 31mm, Mellemtaaen 25mm. De vare begge Ungfugle i fuldkommen Høstdragt.

Machetes pugnax, Lin. Omtrent den samme Farve, som bæres af Fjærkraven, findes altid samtidigt ned ad Underlivets Sider, som følgelig variere i den samme Grad; herpaa afgive alle i Univ. Mus. opbevarede Hanner i Vaardragt Beviser. I de sidste Aar er denne Art fundet rugende ogsaa hist og her langs Vestkysten, dog i ringe Mængde, saasom paa Jæderen, (Bahr), hvor den forekommer i store Flokke under Høsttrækket. Under Flytningen vise de sig ogsaa sparsomt oppe paa Høifjeldet, og er saaledes af Forstm. Barth truffen paa Veofjeld i Vaage 3500′ o. H.; i 1870 blev et Ind. af Brugseier Drewsen skudt ved Gunstadsæter i Ringebo.

Phalaropus rufus, Bechst., *platyrhinchus*, Temm. Enkelte Individer synes aarlig at overvintre ved vore sydlige Kyster. Paa Univ. Mus. opbevares 3 saadanne, alle fra Fjorden udenfor Christiania, og alle i Vinterdragt, der fornemmelig er fremtrædende hos 2 af dem, det ene skudt i Dec. 1864, det andet i Dec. 1847. Hovedet er hos disse hvidt med en sort Plet, der bedækker Baghovedet, og fortsætter sig langs Halsryggen ned mellem Skuldrene, hvor den udbreder sig til begge Sider og hvor Fjærene nederst faa rustfarvede Pletter; en anden sort Plet strækker sig fra Øiet ned over Øreaabningen. Ryggen og de lange Skulderfjære næsten uplettet askeblaa, hver Fjær med smaa

hvide Kanter; hist og her findes en enkelt sort Fjær. Vingefjærene sorte, Dækfjærene med smaa graagule Kanter; af Armens Dækfjær ere de inderste nedtil bredt hvidkantede, hvorved et hvidt Tverbaand dannes over de sammenlagte Vinger. Den nedre Del af Ryggen og Overgumpen mørkgraa med rustgule Fjærkanter, Halefjærene brunsorte med hvidgraa Kanter. Underlivet er hvidt med svagt rødligt Anstrøg, fornemmelig paa Forhalsen, hvor der dannes et sammenhængende rødagtigt Baand. Brystets Sider graablaa, og gaa over i Ryggens Farve. Føddeme grønagtigt graa med Flige af samme Farve. Hos det første Ind. er Næbryggen 23^{mm}, Tarsen 20^{mm}, Mellemtaaen 22^{mm}; hos det andet er Næbryggen 22^{mm}, Tarsen 21^{mm}, Mellemtaaen 23^{mm}.

Hos det 3die, i Oktober 1855 skudte Individ findes endnu noget tilbage af Høstdragten. Her er endnu hele Issen sort med enkelte rustgule Pletter; den sorte Plet paa Halsryggen er nedtil betydeligt bredere, end hos de foreg., og tæt bestrøet med gulbrune Pletter. Ryggens askeblaa Farve er stærkt blandet med sorte Fjære; Underlivet er dog allerede hvidt, og kun paa Forhalsen med rødgraa Anstrygning. Næbryggen 24^{mm}, Tarsen 21^{mm}, Mellemtaaen 23^{mm}.

Totanus Glottis, Lin. En Dununge, taget paa Fjeldene i Ringebo i Gudbrandsdalen 9de Juli 1864, var omtr. 2 Døgn gammel, og havde Overnæbbet 14^{mm}, Tarsen 28^{mm}, Mellemtaaen 30^{mm}, Bagtaaen 7^{mm}. Hovedet hvidgraat med en kort sort Streg fra Næbkammen til Issen; et sort Baand strækker sig fra Overnæbbet hen mod Øiet; paa Issen og Baghovedet findes sorte Tverpletter. Legemets Overside graa med rødagtigt Skjær; af de sorte Tegninger ere nogenlunde sammenhængende en Længde-

stribe, der strækker sig ned langs Halsryggen og fortsætter sig nedad Ryggen til Overgumpen; en lignende begynder under Vingerne, strækker sig langs hver af Siderne, og forener sig under Gumpen, efterat den paa Midten har udvidet sig og indesluttet et Felt af Bundfarven. Over Vingerne strækker sig et smalt Længdebaand ned over Haanden; foran Vingerne paa Brystet findes en sort Plet. Undersiden hvidagtig. Haledunene oventil sortgraa, under lysere. Næbbet sort. Fødderne (i tør Tilstand) grønagtigt graa.

Totanus Calidris, Lin. Yderst talrig ved alle de vestlige Kyster, og saaes ligeledes hyppigt ved Fjeldsøerne paa Dovre og i Opdal i Juni 1870.

En Dununge, omtr. 3 Døgn gammel, havde Overnæbbets L. 14^{mm}, Tarsen 27^{mm}, Mellemtaaen 26$^{1}/_{2}$^{mm}, Bagtaaen 8^{mm}. Hovedet gulgraat med en sort Streg fra Overnæbbets Kam til Issen; et sort Baand strækker sig mellem Overnæbbet og Øiet, og fortsætter sig uregelmæssigt bagenfor dette hen mod Baghovedet. Oversiden graa med gulagtigt Skjær; af sorte Tegninger ere nogenlunde sammenhængende en stor trekantet Plet i Baghovedet, et Baand fra Overryggen til hen mod Gumpen, og et lignende, der strækker sig langs hver af Siderne og forener sig under Gumpen. Vingerne farvede som Ryggen med en sort Tegning ned over Armen, og en smalere ned ad Haanden; foran hver Vinge findes en større sort Plet. Undersiden hvidagtig uplettet. Haledunene oventil melerede af graat og sort, under graahvide. Næbbet sort. Fødderne gulagtigt graa (i tør Tilstand).

Totanus Glareola, Lin. Saaes alm. i Beg. af Juni 1870 ved Fokstuen paa Dovre; en skudt Han havde

8de Juni store Rugepletter. I Ventriculus fandtes forskjellige Coleoptera, fornemmelig *Otiorhynchus maurus;* Unger, skudte sammesteds 27de Juli 1864, havde endnu Dunene vedhængende paa Halefjærene og i Nakken.

Actitis hypoleucos, Lin. Ved de vestlige Kyster er den ikke hyppig ved Søen, men alm. ved de ferske Vande.

En Dununge, omtr. 3 Døgn gammel, havde Overnæbbet 9^{mm}, Tarsen 21^{mm}, Mellemtaaen 19^{mm}, Bagtaaen 6^{mm}. Hele Oversiden er fint graameleret, idet Dunene have brunlige Tverbaand og sorte Spidser mod den graa Bundfarve. Af Tegninger findes paa Hovedet et smalt sort Baand, der gaar fra Overnæbbet mod Øiet, og fortsætter sig utydeligt bagenfor dette hen mod Baghovedet; endvidere et smalt Baand langs Midten af Issen, utydeligt forbundet med et bredere nedad Ryggen hen mod Overgumpen. Undersiden er hvidagtig; (hos en Dununge, der netop havde forladt Ægget, var den hvid). Næbbet sort, under lysere.

I Land og Valders har Distriktslæge Printz fundet Æggenes Antal i 33 Reder at være 4; i 2 var der 5; i 1 Rede laa 7 Æg, muligens lagte af 2 Hunner.

Limosa rufa, Briss. I de seneste Aar har denne Art, der tidligere blot viste sig under Træktiderne i enkelte Individer, forekommet langs Kysterne om Høsten i større Antal. I Aug. og Sept. 1869 fandtes den paa Jæderen i Mængde, og Adj. Bahr fandt blandt de undersøgte Indiv. fornemmelig Ungfugle, enkelte ældre i Overgangsdragten, og et enkelt endnu i fuld Sommerdragt. Paa det samme Sted traf Gross. Friele dem atter i Flokke i Aug. 1870, ligesom den samtidig blev skudt paa Hitteren af Præp. Dybdahl. Ved Christiania bleve i Sept. 1870

flere Indiv. skudte, og 2 opstillede paa Univ. Mus. Dette vare Ungfugle af ualmindelig smaa Dimensioner; hos det mindste var Næbryggen 60mm, hos det større 72mm, medens denne hos enkelte ældre Individer er omtr. 90mm; Ventriculus var hos disse sidste fuldproppet af en *Geometra*-Larve, *Lumbrici* og diverse Snegle.

Høsten 1869 blev et Ind. skudt ved Mjøsens Nordende i Nærheden af Lillehammer (Forstm. Barth). Trækket gaar ellers kun undtagelsesvis over Landets indre Dele.

Numenius arcuata, Lin. Overvintrende Flokke ere bemærkede aarlig paa Kysterne af Jæderen, (Bahr).

Forek. undertiden paa Høifjeldet ovenfor den egentlige Trægrændse; i de første Dage af August 1864 traf Forstm. Barth et Par paa Hindflyen i Vaage, omtr. 4000′ o. H., og antog, at de her havde ruget.

Grus cinerea, Bechst. Ruger i ikke ringe Antal paa de øde Myrer i de sydøstlige Skovtrakter af Hamar Stift. Omtrent i den øverste Del af Grangrændsen 22de Juni 1870 fandtes et Æg paa en Skovmyr neppe $^1/_2$ Mil ovenfor Byen Lillehammer, der havde en L. af $102^1/_4$mm, Br. 64mm; et andet fra Elverum er 109—58mm.

Ardea cinerea, Lin. I en Coloni ved Gaarden Bringeland i Ryfylke ovenfor Stavanger, som undersøgtes af Cand. Landmark 10de Mai 1868, laa 24 Reder i en Del høie Træer af *Fraxinus*, tæt ved Landeveien. Af Rederne laa høist 4 i et enkelt Træ; de vare indvendig temmelig flade og belagte med fine Kviste; de fleste indeholdt Unger, tildels næsten halvvoxne, medens andre havde næsten friske Æg; Antallet var oftest 3 eller 4, i et Rede 6. Hos 8 Æg befandtes Længden at variere

fra 57—63½mm, Br. fra 37¼—43½mm; den normale Størrelse var L. 62mm, Br. 42mm.

I Sept. 1869 viste 2 Indiv. sig ved et Fjeldvand i Gudbrandsdalen; det ene blev skudt og bragt til Prof. Rasch.

Crex pratensis, Bechst. Enkelte Indiv. foretage om Høsten Vandringer op paa Fjeldplateauerne ind i Birkebeltet, ja stige endog op i Vidieregionen. Saaledes ere flere Individer skudte i Sept. 1868 paa forskjellige Steder paa Fjeldene i Thelemarken og blandt de øverste Saliceter i Gudbrandsdalen; i Sept. 1869 bleve Ex. skudte paa Fjeldene i Voss, ligeledes ovenfor Birkegrændsen. De skudte have, forsaavidt de ere blevne undersøgte, været Ungfugle.

En Efternøler blev skudt ved Trondhjem 12te Novbr. 1866. (Lundgr.). Mod Nord er den bem. ved Tromsø i 1868 af Docent Holmgren, dens hidtil bekjendte nordligste Grændse (næsten 70° N. B.).

En Unge, paa Overgangen fra Dun- til Fjærklædning, omtr. 10 Døgn gammel, har Overnæbbets L. 11mm, Tarsen 28mm, Mellemtaaen 34mm; de fjærklædte Dele ere Ryggen, samt Siderne af Underlivet og Brystet i en spids Vinkel op mod Halsen.

Ryggen er mørkt gulbrun med sorte Længdepletter. Hele Hovedet, Halsen, samt Underlivets dunklædte Del (der strækker sig som et nedad i Bredde tiltagende Midtbaand fra Struben til Undergumpen), beklædte med korte brunsorte Dun (afblegede fra Dunungens kulsorte Dun). Overnæbbet (i tør Tilstand) brunligt, Undernæbbet bleggult. Underlivets og Brystets fjærklædte Sider lyst rødgule uplettede.

Ortygometra porzana, Lin. Et Rede, fundet paa Hvaløerne 8de Juni 1865, laa blandt *Phragmites communis*, og hvilede paa den vaade Grund lige i Vandkanten. Af de 2 gjenliggende Æg, hvori Ungernes Piben kunde høres, havde det ene en L. af 32^{mm}, Br. 24$\frac{1}{2}^{mm}$, det andet L. 34^{mm}, Br. 24^{mm}; de allerede udklækkede Dununger fandtes svømmende og løbende rundt omkring blandt Rørene. En saadan Dununge, omtr. 1 Døgn gammel, var overalt beklædt med kulsorte glindsende Dun. L. fra Næbspidsen til de yderste Haledun 64^{mm}, til Mellemtaaens Spidse 97^{mm}, Næbryggen 9^{mm}, Tarsen 14^{mm}, Mellemtaaen 18^{mm}. Næbbets Tegning var ganske eiendommelig, idet saavel Over- som Undernæbbets indre Halvdel var blaagraa, fortil begrændset af et smalt sort Tverbaand, der gik over Næseborene; Overnæbbets Spidse var glindsende hvid, bagtil begrændset af en sort Plet, medens Undernæbbets Spidse var sort.

Fulica atra, Lin. Individer ere ikke sjeldent bemærkede langt udover Høsten eller endog overvintrende, ikke blot i Kystegnene, saasom ved Trondhjem, hvor et Ind. blev skudt midt ude paa Fjorden i Slutn. af Decbr. 1870, men ogsaa i Landets indre Dele, saasom i Slidrefjorden i Valders 1867 (Printz), og det synes at være Isen, og ikke Kulden, som driver dem bort. Om Vaaren ere aarlig Indiv. skudte i de sydlige Kystegne, og den ruger sandsynligvis i de fleste af Landets Egne.

Cygnus musicus, Bechst. De ældre Indiv. overvintre aarlig enkeltvis eller i mindre Flokke paa aabne Steder i Elve og Ferskvande, eller i Fjordene.

Et yngre Ind., men af betydelige Dimensioner, blev skudt midt paa Isen i Bunden af Christianiafjorden 31te Dec. 1869, og afgaves til Univ. Mus. af Stud. Huitfeldt.

Dette exemplar er ... Cygnus olor
cfr. Orn. Bemarks p. 89

Tarsens L. 92^{mm}; L. fra Øiet til Næbspidsen 122^{mm}; Overnæbbets L. fra Næseborenes Fremkant 54^{mm}; dets Negl 20^{mm}, dets Br. ved Roden 35^{mm}, dets største Br. foran Næseborene 32^{mm}; Mellemtaaen 152^{mm}, Bagtaaen 30^{mm}. Næbbet og Kindernes nøgne Hud sort. Hele Legemet blaagraat med indblandede hvide Fjære; mørkest farvet er Issen, der er mørkgraa med lysere Kantstraaler. Hele Underlivet og Halsen næsten ensfarvet hvidgraa; Halsryggens nederste Del mørkt graa; samme Farve have de store øvre Vingedækfjær, der beklæde hele Overryggen med en blaagraa Kappe, hvori findes enkelte hvide Fjær. Vingefjærene hvidgraa med mørkere Spoler; Halefjærene graa med de øvre Dækfjær hvide.

Denne Ungfuglenes Dragt kan bibeholdes indtil langt ud paa Vinteren; i Febr. 1871 blev i et Ferskvand ovenfor Christiania et Ind. skudt, der endnu næsten overalt var jevnt blaagraat oventil, uden at endnu de hvide Fjære vare synlige; alle Fjær var dog stærkt slidte. Tarsens L. hos dette Ind. var 122^{mm}, L. fra Øiet til Næbspidsen 126^{mm}, Overnæbbets L. fra Næseborenes Fremkant 44^{mm}, dets Negl 20^{mm}, Mundvigens L. 97^{mm}, dets største Br. foran Næseborene 28^{mm}; Mellemtaaen 150^{mm}, Bagtaaen 30^{mm}, Totall. 1313^{mm}. Ventriculus indeholdt blot grovt Sand.

Anser cinereus, Mey. Forekommer i stort Antal rugende paa de store Øer udenfor Trondhjemsfjordens Munding, Hitteren, Smølen, Frøjen med deres omliggende Holmer, og synes at være den eneste i disse Trakter forekommende Art, idet neppe nogen af *segetum*-Gruppen her findes rugende. Æggene lægges allerede i April Maaned; et Æg, fundet paa Smølen 26de April 1868, har en L. af 87^{mm} og en Br. af 59^{mm}. Den 14de Juni saaes

flere Familier med Dununger, der allerede vare temmelig store, og dukkede med overordentlig Færdighed. Paa flere Øer holdes de tæmmede, efterat være indfangede som Dununger.

Overvintrende Indiv. træffes hele Kysten nedover, idetmindste fra Trondhjemsfjorden af.

Anser brachyrhynchus, Baillon. Endnu er ikke fuldt constateret, at denne Art har ruget indenfor Landets Grændser; de i Juni 1867 i Østfinmarken skudte Individer have, efter Prof. Malmgrens Mening, paa Grund af dette Aars sildige Vaar været forsinkede under sit Træk til endnu nordligere Trakter, hvilket ikke synes usandsynligt.

Den 20de September 1865 blev et Ex. af en *Anser* skudt ved Christiania (af en Flok, der muligens alle bestode af samme Art). Dette Ind., der blev afgivet til Univ. Mus., er tidligere*) bleven opført som *A. minutus*, men er udentvivl en Form af *A. brachyrhynchus*, muligens et yngre Ind., dog i en fra de øvrige Beskrivelser af denne Art temmelig afvigende Dragt. Næbryggens L. er 38^{mm}, Næbbets Høide 24^{mm}, Bredden 21^{mm}, Tarsen 64^{mm}, Mellemtaaen 60^{mm} med Kloen 9^{mm}, Vingen 411^{mm}, Halen 125^{mm}, Bagtaaen 19^{mm}. Overnæbbet (i tør Tilstand) mørkt rødbrunt med sort Kam, og gulbrune Sider med mørkere Tegninger; Neglen sort. Undernæbbet brunsort. Hoved og Halsryg uplettet mørkt graabrun. Halsen forresten lysere graabrun; Hele Overryggen mørkt graabrun med blaaagtig Glands og lysbrune Fjærbræmme; samme Farve have de inderste Vingedækfjær, hvorimod Armens ere blaagraa med hvide Fjærkanter, Haandens næsten sorte

---

*) Se „Norges Fugle og deres geographiske Udbredelse i Landet", i Forh. i Vid.-Selsk. for 1868, p. 175.

ensfarvede. Vingefjærene mørkgraa med hvide Spoler. Brystet og Underlivet indtil Fødderne lyst graabrunt, men hver Fjær har Spolernes nærmeste Omgivelser utydeligt mørkere. Siderne mørkere graabrune med svagt lysbrune Fjærkanter; foran Tibia findes en hvid Plet; Tibia paa den ydre og indre Side ensfarvet graabrune. Undergumpen fra Fødderne af samt Halens undre Dækfjær ere hvide; Halefjærene graa med smale hvide Fjærkanter og hvid Spidse, som paa de mellemste af Fjærene er mindre mærkelig, men som tiltager i Bredde paa Sidefjærene; (paa den 4de og 5te Halefjær er denne Spidse 14^{mm}). Overgumpen paa Siderne hvid, oventil graa med smale hvide Kanter; Fødderne (i tør Tilstand) smudsig gulgraa; Forsiden af Tarsen bleg graagul, Bagsiden sortagtig.

Anser erythropus, Lin. I Univ. Mus. opbevares en gammel Hun, skudt i Omegnen af Christiania i Oct. 1853, med talrige sorte Pletter paa Underkroppen. Næbryggens L. 35^{mm}, Næbbets Høide 21^{mm}, Bredde 20^{mm}, Tarsen 58^{mm}, Mellemtaaen 55 + $9\frac{1}{2}^{mm}$; Vingens L. 389^{mm}, Halen 105^{mm}, Bagtaaen 19^{mm}.

Foruden i Finmarkens indre Dele ruger denne Art i mindre Antal i Lofoten. Ved Borgevær (68° 15′) er den vel kjendt af Beboerne, og flere Par ruge blandt de øvrige Gjæs; Sommeren 1870 modtoges herfra et Par Æg, hvis L. var 67^{mm}, Br. 45—$46\frac{1}{2}^{mm}$. Skallet er grovporet ganske som hos de øvrige *Anseres*. Borgevær turde være denne Arts sydligste bekjendte Sommeropholdssted.

Bernicla torquata, Frisk. Overvintrer i større eller mindre Antal ved vore sydvestlige Kyster, hvor Ind. ofte ere skudte om Vinteren ved Bergen og paa Jæderen.

Vulpanser Tadorna, Lin. Hyppig mellem alle

Øerne udenfor Trondhjemsfjorden. Allerede 16de Juni saaes de første Unger; ved Fiskeværet Sulen i Frohavet toges Dununger den 23de Juni, der vare omtr. 4 Døgn gamle. Tarsen 28^{mm}, Mellemtaaen 25^{mm}, Overnæbbet 20^{mm}, dets Negl 5^{mm}, Undernæbbet $19\frac{1}{2}^{mm}$.

Panden, Kinderne hen mod Nakken og hele Undersiden snehvid. Hovedets øvre Halvdel brunsort; et bredt Længdebaand af samme Farve strækker sig fra Issen langs Ryggen, udvider sig noget bagtil og dækker hele Overgumpen. Fra dette Midtbaand udgaa 2 brunsorte Tverbaand; et bredt ned over begge Vinger, og et lignende ned over Korsryggen; det sidste, der undertiden er afbrudt ovenpaa Ryggen, fortsætter sig smalt lige ned til Tarsen. Vinger og Tibia ere hvidkantede. Næbbet blyfarvet med graagul Negl, under bleggult, i frisk Tilstand bedækket af en blød Hud. Fødderne blygraa.

Ungerne dukke med overordentlig Færdighed; det synes, som om alle de brednæbbede Ænder som Unger ere forsynede med Fulix, der dog ikke holder Skridt med det øvrige Legemes Udvikling.

Ved Edø udenfor Christiansund fandtes den 2den Juli et Kuld, hvoraf Ungerne allerede var paa Overgang til Fjærklædningen, og af Størrelse som en voxen *A. crecca.* Fjærklædte vare Legemets Sider hen mod Brystet, samt en Plet paa hver Skulder; Antydning findes til Halefjær, der ere 17^{mm} lange, (med de vedhængende Dun 28^{mm}). Overnæbbet fra Panden 38^{mm}, dets Negl 6^{mm}, Tarsen 43^{mm}, Mellemtaaen 45^{mm}, Bagtaaen 14^{mm}, dens Fulix $3\frac{1}{2}^{mm}$. Oversiden var nu bleven graabrun med hvidlige Tegninger, tydelig fremkommet gjennem Afblegning af de mørkt brunsorte Dun i den tidligere Periode; paa Øreaabningen var fremkommet en graabrun Plet. Ryggens

Længdebaand med de tidligere omtalte brede Tverbaand ere stærkt udbredte, saa der af hvidt blot er tilbage en større Plet paa hver Side af Korsryggen. De fjærklædte Sider meget lyst graabrune med brunlige Fjærspoler; hele Undersiden hvid med graalig Anstrygning. Overnæbbet sort med ubetydeligt lysere Negl; øverst mod Panden er det fladt nedtrykt i en Triangel, hvis Sider og en Kjøl i Midten ere ophøiede. Undernæbbet blegt hornfarvet, stærkt opadstigende. Fødderne grønagtigt graa.

Anas Penelope, Lin. Særdeles hyppig ved de ferske Vande paa Øerne udenfor Trondhjemsfjorden.

En Dununge, omtr. 3 Døgn gammel, tagen paa Hitteren 26de Juni 1870, havde Tarsens L. 25^{mm}, Mellemtaaen 21^{mm}, Bagtaaen 6^{mm} med en 2^{mm} bred Fulix. Legemets Overside brunsort, Panden, Hovedets Sider og Nakken brungule. Et utydeligt sortagtigt Baand strækker sig fra Næseborenes Rod i skraa Retning under Øinene og ned mod Nakken. Vingerne af Ryggens Farve, men Armfjærenes Dun ere brungule og danne en lys Plet over de sammenlagte Vinger; Haledunenes L. 19^{mm}. Legemets Underside gulagtig, Hals og Bryst med rødlig Anstrygning; Undergumpen hvidgraa. Næbryggen 12^{mm}, Overnæbbet sort med en brunrød 5^{mm} lang Negl, Undernæbbet hornfarvet med sorte Rande og en brunrød 4^{mm} lang Negl.

En anden Dununge, omtr. 6 Døgn gammel, taget samme Dag, havde Tarsens L. 28^{mm}, Mellemtaaen 24^{mm}, Bagtaaen 7^{mm} med en endnu blot 2^{mm} bred Fulix.

I Løbet af de 3 Døgn havde Farven forandret sig i følgende: Hovedets Sider rødbrune med gulagtig Anstrygning, og uden Spor af Baand fra Næbbet til Nakken.

Nakken var, ligesom hele Legemets Overside, brunsort; Paa Legemets Overside findes 2 Par Pletter; øverst Armfjærenes Dun, der ere graabrune, og bagtil 2 mørkgraa Pletter paa Korsryggens Sider. Hele Undersiden hvidgraa, Hals og Bryst rødlig graat. Overnæbbet, der var 17^{mm}, var sort, ligesaa dets 6^{mm} lange Negl. Undernæbbets Negl rødbrun, 5^{mm}.

Qvercuedula crecca, Lin. En Dununge, 1—2 Døgn gammel, taget i Thelemarken 4de Juli 1867, havde Næbryggens L. $10^{1}/_{2}{}^{mm}$, Neglen 4^{mm}, Tarsen 18^{mm}, Mellemtaaen 16^{mm}, Bagtaaen 5^{mm}, dens Fulix 1^{mm}.

Oversiden brunsort; Armen bagtil kantet med graahvidt; en Kant af samme Farve findes paa hver Side af Korsryggen. Hovedets Sider og Struben lyst graagule; foran Øiet findes en sort Plet, og en sort Streg forbinder Øiet med Baghovedet. Brystet graagult, Undersiden graahvid med gulagtig Anstrygning; Undergumpens Sider og Tibias ydre Dunklædning brunsort. Næbbet oventil sort, under bleggult; Fødderne blygraa.

Fuligula cristata, Ray. Overvintrer langs Kysten idetmindste op til Trondhjemsfjorden, hvor den er skudt i Dec. 1868 (Lundgr.).

I Valders blev, ifølge Districtsl. Printz, i Okt. 1867 en hel Flok antruffen fraadsende paa Kornstørene; et Ind. blev skudt.

Et Ind. med en noget afvigende Dragt blev skudt i Christianiafjorden i Febr. 1871. Det var en gammel Hun, der sandsynligvis havde ophørt at lægge Æg, og for en Del havde antaget Hannens Farver; Hovedet og den øvre Del af Halsen er ensfarvet sort med stærk Glands; omkring Næbbet strækker sig et 8^{mm} bredt Baand,

der er snehvidt, og blot paa Siderne og i Hagevinkelen blandet med smaa sorte Fjære. Halsen og Brystets øvre Del brun, oventil med rødlige, nedentil med hvidagtige Bræmme; det tilsvarende dorsale Parti mere ensfarvet brunt. Issens forlængede Fjære 43mm lange. Størrelsen som en normal Hun; Totall. 413mm, Vingen 197mm, Overnæbbets Br. 22½mm, Tarsen 33mm, Mellemtaaen 52+8½mm.

Fuligula marila, Lin. Et Rede, fundet 30te Juni 1870 af Cand. Landmark ved Neverfjeld ovenfor Lillehammer, indeholdt 7 friske Æg, hvis L. varierede fra 63—67½mm, og Br. fra 43—44½mm (som normalt maa ansees 64—43mm). Dette Rede laa faa Tommer over Vandkanten paa opskyllede Kviste med store Aabninger mellem sig, hvori Æggene halvt forsvandt; enkelte fastklæbede Fjær kunde opdages, men intet Spor af Dun.

Fuligula glacialis, Lin. Forekommer aarlig og ruger ved vore sydlige Fjeldvande, hvor den endnu 4de Oct. er skudt i Sommerdragt paa Vangsmjøsen af Prof. Rasch. I Juni 1860 bragtes Han og Hun samt 9 Æg fra en Sø i Jotunfjeldene til Dr. Printz (61°); disses L. varierede fra 49—50mm, Br. 36—37mm, et enkelt var 53½—37mm.

Oidemia nigra, Lin. Forsøger undertiden at overvintre paa aabne Steder i Landets indre Dele; 2 Indiv. bleve saaledes skudte 10de Dec. 1867 ved Øilo i Valders (Printz).

Oidemia fusca, Lin. Hannerne følge sine Hunner op til Rugestederne paa Høifjeldene, og forlade dem først, naar Rugningen tager sin Begyndelse. I Begyndelsen af Juni fandtes de parvis i de fleste Fjeldsøer paa Dovre; i Slutningen af Juni viste Hannerne sig i Flokke

paa indtil 40 Stkr. mellem Øerne omkring Hitteren og Frøjen. Ofte kommer den først sildigt paa Sommeren til at ruge; af et i Valders fundet Rede i Begyndelsen af Juli d. A. vare Æggene ubetydeligt rugede. L. af disse $70\frac{1}{2}$—72^{mm}, Br. $49\frac{1}{2}$—$50\frac{1}{2}^{mm}$.

Somateria mollissima, Lin. Yderst almindelig ved alle Skjær og Holmer omkring Hitteren, Frøjen og Froøerne. De første Unger saaes 20de Juni, men endnu i de første Dage af Juli saaes de gamle Hanner mellem Skjærene. Unghannerne i sin brogede Overgangsdragt vare hyppige i Slutningen af Juni; et Par Individer, skudte den 20de Juni, havde endnu næsten ensfarvet brunsort Hoved. Den begiver sig ofte op i de ferske Vande for at søge Næring, men ruge her aldrig; ved Bodø har Mr. Godman fundet den rugende ved Ferskvand i en n. Mils Afstand fra Havet.

Et Ind. med ufuldstændig Melanismus („*nigra, collo et abdomine cinereis*") omtales 1764 i Brünnichii Ornith. bor. fra Norge, p. 15.

Mergus Merganser, Lin. En Dununge, omtr. 20 Døgn gammel, skudt i Sætersdalen 10de Juni 1867, har endnu sin fuldkomne Dunklædning, med Undtagelse af de korte Halefjær og disses undre Dækfjær: Overnæbbet fra Pandens fjærklædte Del 32^{mm}, dets Negl 8^{mm}, (27 Par Lameller), Tarsen 36^{mm}, Mellemtaaen 50^{mm}, Bagtaaen 13^{mm}, dens Bredde $5\frac{1}{2}^{mm}$. Hovedet oventil og Halsryggen rødliggraa; Hovedets Sider, Struben samt Forhalsen hvid, den sidste med graalig Anstrygning. Fra Overnæbbet udgaa bagover 3 parallele Baand; det øverste er kort, brunsort, og forbinder Øiet med Næbbet; det mellemste hvidt, og fortsætter sig under Øiet til dettes Midte; det

nederste rødbrunt, og udbreder sig over Øretrakten hen mod Baghovedet. Ryggen lyst askegraa; paa Skuldrene foran Vingerne findes en blaagraa, paa hver Side af Overgumpen en større hvid Plet. Vingerne af Ryggens Farve; Haanden kantet med hvidt, hvilket danner en lys Plet paa de sammenlagte Vinger. Halefjærene og disses øvre Dækdun mørkgraa, de undre Dækfjær hvidagtige. Hele Undersiden hvidagtig med svag graalig Anstrygning, der er stærkere paa Siderne; Næbbet sort. Neglen, fornemmelig Undernæbbets, blegere.

Phalacrocorax cristatus, Temm. Saaes enkeltvis eller i smaa Selskaber rundt Skjærene udenfor Trondhjemsfjorden; et Par Indiv., skudte af Stud. Théel 2den Juli, vare Unger fra 1869.

Sterna arctica, Temm., *macrura*, Naum. Særdeles talrig omkring Frøjen og Froøerne; i mindre Antal fandtes den omkring de indre Øer, saasom Hitteren. I Østfinmarken, hvor den er den eneste forekommende Art, ruger den hist og her langt inde i Landet, lige ind ved Karasjok og paa Altenfjeldene, hvorfra Nordvi har faaet dens Æg.

Sterna Hirundo, Gmel. Hyppig omkring Hitteren, men bemærkedes ikke med Sikkerhed ved de ydre Øer. Den syntes stedse at holde til i særskilte Flokke, og adskilte fra foregaaende Art. Den lægger sjelden sine Æg før omkring Midten af Juni.

Hydrochelidon fissipes, Lin., *nigra*, Briss. Omtales allerede i 1767 som bemærket paa flere Steder i Landet af Gunnerus, selv i Finmarken (Leem, Beskr. over Finm. Lapper, p. 289 i Noten).

Larus canus, Lin. Ruger aarlig i de ferske Vande i Trondhjems Stift, saasom i Johnsvand, langt op i Mel-

dalen osv.; i Valders er den funden rugende i Vangsmjøsen, i Otrovand, samt sidste Gang i Bygdin, hvor Distr.læge Printz fandt dens Æg paa en stor Sten i Søen 23de Juli 1867, (3470′ o. H.).

Larus leucopterus, Fab. Af denne Form, der uden Tvivl aarlig besøger de finmarkske Kyster om Vinteren, bleve flere Indiv. skudte ved Tromsø i Dec. 1870, og af Seminariebestyrer Kaurin indsendte til Univ. Mus.

Larus marinus, Lin. Talrig paa alle Øer udenfor Trondhjemsfjorden, hvor den ofte saaes jagende efter Ungerne af forskjellige Søfugle, som den siden fortærede paa en Sten eller et Næs.

En Dununge, omtr. 1½ Døgn gammel, toges den 22de Juni paa Frøjen, og havde Tarsens L. 27^{mm}, Mellemtaaen 24^{mm}, Bagtaaen 5^{mm}. Hele Kroppen er dækket af bløde graaagtige Dun, der paa Hovedets Sider have en gulagtig Anstrygning. Legemets Overside er bestrøet med mørke Pletter, der paa Ryggen ere graabrune og svage, paa Hovedet næsten sorte, og danne undertiden korte Tverbaand. Underlivet er hvidagtig uplettet, paa Brystet med gulagtig Anstrygning; Vinger og Hals ligeledes uplettede, men med Dunenes indre mørkfarvede Del skinnende igjennem. Overnæbbet, hvis L. er 16^{mm}, er fra Roden til foran Næseborene samt i Spidsen mørkfarvet, og horngult paa det mellemliggende Stykke, med den endnu gjensiddende graa Næbknold; Undernæbbet mørkfarvet med blegere Tegninger i Randen og sort Spidse. Fødderne mørkbrune.

Lestris pomarina, Temm. Ved Smølen blev et Ind. skudt af G. Brandt Oct. 1869.

Lestris parasitica, Brünn. Yderst almindelig omkring alle Øerne udenfor Trondhjemsfjorden; de vare yderst lidet sky, og lagde sig ofte umiddelbart foran Baaden. Et Æg fra Froøerne er $53\frac{1}{2}$—39^{mm}; paa den mørkt graabrune Bundfarve fandtes sorte og mørkt leverbrune Pletter, samt svage graalige Skalpletter.

Lestris Buffonii, Boie, *longicauda*, Briss., *crepidata*, Brehm. En Flok af denne Art havde i October 1862 forvildet sig op til Christiania, og 2 Indiv. bleve skudte; af disse afgaves det ene, en Ungfugl, af Cand. Hvoslef til Univ. Mus. Overnæbbets L. fra Spidsen til Kjævens befjædrede Del 24^{mm}, Overnæbbets Negl 14^{mm}, Undernæbbets Negl 11^{mm}, Tarsen 43^{mm}, Mellemtaaen 36^{mm}, Vingens L. 306^{mm}. Hele Fjærklædningen brunsort; Panden, Hætten og hele Brystet med yderst smale, lysbrune Fjærkanter; paa Struben og Halsen ere Fjærene smalere, hvorved disses lysere, indre Halvdel bliver mere synlig, og det brune fremtræder her som mørkere Længdestriber. Paa Ryg og Overvingedækfjær ere Kanterne graahvide; disse staa tættest og ere bredest (2^{mm}) paa Overryggen. Legemets Underside har mere eller mindre hvid Indblanding, der paa de undre Haledækfjær, (ligesom paa Overgumpen), blive til regelmæssige hvide 4^{mm} brede Tverbaand. Af Halefjærene rage de 2 midterste endnu blot 25^{mm} udenfor de øvrige. Vingefjærene, samt de forreste lange Dækfjær ere ensfarvet brunsorte; blot de 2 yderste Vingefjær have hvide Spoler; (hos *parasitica* er hos de i Univ. Mus. opbevarede Individer mindst 4, men i Regelen alle Vingefjærs Spoler hvide). Tarsen og Tæernes inderste Led med den indesluttede Svømmehud bleggul, de ydre Led sorte. Næbbets Negl sort, dets indre

Del blyfarvet; Næbbets Bredde $8\frac{1}{2}^{mm}$. (Hos de gamle *L. Buffonii* er Næbbet helt sort, og $8—9^{mm}$ bredt, medens det hos *L. parasitica* altid har den indre Del graagul, og en Br. af $11—12\frac{1}{2}^{mm}$).

Procellaria glacialis, Lin. Uagtet denne Art endnu ikke er fundet rugende ved de scandinaviske Kyster, opholder den sig dog i ikke ubetydeligt Antal hele Sommeren over ved de yderste Skjær, især i Vestfinmarken; men den viser sig ogsaa hist og her især paa de gunstige Fiskepladse, i de sydvestlige Skjærgaarde. Paa Storeggen udenfor Aalesund (63°) fandtes den Sommeren 1867 i saa stort Antal, at Besætningen paa et eneste Fiskerskib fangede omtr. 400 Stkr. paa Krog (Olsson, resa etc. i Öfv. af Vet. akad. förh. f. 1867).

Thalassidromas pelagica, Lin. Høsten 1869 bleve Individer bemærkede saavel ved Stavanger (Bahr), som ved Bergen (Friele). Paa det sidste Sted blev et Ind. fanget levende og bragt til Bergens Mus.

Colymbus septemtrionalis, Lin. Særdeles hyppig paa alle Øer udenfor Trondhjemsfjorden, og rugede ved Ferskvandene, ofte hvor disse vare ganske smaa. Saaledes fandtes paa Frøjen 20de Juni 1870 et Par rugende i en Vandsamling af omtr. 20 Alens Udstrækning; Hunnen, som rugede kun 1 Æg, da allerede tidligere 2 Æg vare den fratagne, blev skudt og præpareret, men allerede Dagen efter havde Hannen ført en ny Mage til Stedet. Sin Føde hente de altid i salt Vand.

Et Æg fra Borgevær i Lofoten, fundet i Juni 1870, ($75\frac{1}{2}—46^{mm}$), er ensfarvet olivenbrunt uden en eneste sort Plet.

Colymbus arcticus, Lin. Ruger i mindre Antal end følgende paa de trondhjemske Øer, muligens ogsaa

ved salt Vand. Saaes dog jevnlig omkring Hitteren, Frøjen etc.

Et Rede, hvori den ene Unge allerede var udklækket, fandtes af Cand. Landmark 22de Juni 1870 ved Neverfjeld ovenfor Lillehammer. Ægget var $86^{1}/_{4}$mm langt, $51^{1}/_{2}$mm bredt, (hvilket omtr. er den normale Længde); et andet Æg, fundet omtrent paa samme Sted i Juni 1857, er 97mm langt og 55mm bredt. Undertiden lægges blot 1 Æg i Redet; et saadant fandtes paa Øierfjeldene i Gudbrandsdalen 30te Juni 1864, var noget ruget og maalte i L. $79^{1}/_{2}$mm og i Br. 52mm.

Alca Torda, Lin. Vinteren 69—70 blev et Ind. skudt udenfor Nedenæs, hvis normalt sorte Farve var ombyttet med en lyst hvidgraa; dette opbevares paa Næs Jernværk.

Uria Troile, Lin. Formen *ringvia*, Brünn., er ifølge Friele talrig om Vinteren i Fjordene ved Bergen, og flere Indiv. fra Omegnen opbevares i Bergens Mus. I Østfinmarkens Fjorde er denne Form sjeldnere, end de øvrige, men bemærket af Nordvi parret med Hovedformen.

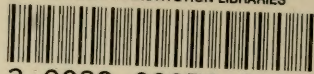
Høsten 1867 forekom Hovedformen i ualmindelig stort Antal i Christianiafjorden: en enkelt Jæger skjød en Dag i Dec. 92 St., bestaaende af denne og *Alca Torda*. Blandt de første fandtes en Albino, der afgaves til Univ. Mus.; denne er hvid med svage sorte Fjærstraaler paa Ryg og Hoved; Halefjærene sortbrune.

Ensfarvet gulhvide Albinos findes i Bergens Mus. og i Univ. Mus.; det sidstes er skudt ved Tromsø Dec. 1865. Ved Christiansand er et Ind. skudt, som ifølge Clausen paa det normale sorte Felt havde Sepiafarve med svage brune Skygninger.

Uria Grylle, Lin. Endnu 16de Juni skjødes ved Hitteren et Ind. i Overgangsdragt med hele Underlivet hvidspraglet. Flokke paa 30—50 Stkr. saaes ofte i Sundene i Slutningen af Juni omkring Øerne.

Mergulus Alle, Ray. Et Ind. i næsten fuldkommen Sommerdragt opbevares paa Berg. Mus., skudt i Omegnen i Decbr. 1869; i Østfinmarkens Fjorde forbliver den, ifølge Nordvi, indtil Midten af April.

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES
3 9088 00073 8153